

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ**

ΘΕΜΑ: Ο ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Γιαννακόπουλος Δημήτριος του Θεόδωρου

(ΑΜ: 061/11)

Επιβλέπων καθηγητής: Κασσιανίδης Παναγιώτης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΜΑΙΟΣ 2019

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	3
Abstract	4
Εισαγωγή.....	5
Κεφάλαιο 1 Ο εναλλακτικός τουρισμός.....	7
1.1 Η έννοια και η ανάπτυξη του τουρισμού.....	7
1.2 Η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού.....	8
1.3 Ο εναλλακτικός τουρισμός στον αντίποδα του μαζικού τουρισμού	10
1.4 Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην Ελλάδα.....	11
Κεφάλαιο 2 Ο αθλητικός τουρισμός	18
2.1 Ιστορική αναδρομή στον αθλητικό τουρισμό.....	18
2.2 Εννοιολογική προσέγγιση του αθλητικού τουρισμού	18
2.3 Στοιχειοθέτηση του αθλητικού τουρισμού και του αθλητισμού	20
2.4 Τυπολογία αθλητικού τουρισμού και τουριστών	23
2.4.1 Τυπολογία Αθλητικού τουρισμού βάση του επιδιωκόμενου σκοπού	23
2.4.2 Η τυπολογία των τουριστών.....	24
2.5 Λόγοι και παράμετροι ανάδειξης της αθλητικής διάστασης του τουρισμού.....	26
2.5.1 Συνιστώσες ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού.....	26
2.5.2 Η προβολή του τόπου.....	30
2.6 Οι επιδράσεις της ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού	32
2.6.1 Οι οικονομικές προεκτάσεις του αθλητικού τουρισμού.....	32
2.6.2 Κοινωνικές επιπτώσεις του Αθλητικού τουρισμού	33
2.6.3 Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του Αθλητικού τουρισμού	34
Κεφάλαιο 3 Ο αθλητικός τουρισμός στο διεθνές και ελληνικό συγκείμενο	36
3.1 Ευρωπαϊκή πολιτική και αθλητικός τουρισμός.....	36
3.1.1 Η Λευκή Βίβλος.....	36
3.1.2 Η συνθήκη της Λισαβόνας.....	38
3.2 Ο αθλητικός τουρισμός στο διεθνές συγκείμενο.....	39
3.3 Ο αθλητικός τουρισμός στη Ελλάδα.....	42
3.3.1 Συνιστώσες της ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού στο ελληνικό συγκείμενο	42
3.3.2 Αναπτυξιακά οφέλη του αθλητικού τουρισμού στην Ελλάδα	44
3.3.3 Η περίπτωση των Ολυμπιακών αγώνων στην Ελλάδα.....	44
3.3.4 Οι Μαραθώνιοι.....	46
Κεφάλαιο 4 Συζήτηση/Συμπεράσματα.....	49
Βιβλιογραφία.....	53

Περίληψη

Στη σημερινή εποχή σε έναν κόσμο που ολοένα αναπτύσσεται ο αθλητικός τουρισμός ανάγεται σε ένα φαινόμενο που αποκτά έντονο τον χαρακτήρα της ψυχαγωγίας. Παράλληλα διέπεται από έντονες οικονομικές προεκτάσεις καθώς αυτός καθαυτός αποτελεί ένα μέσο δυναμικό για την ενδυνάμωση του τουριστικού προϊόντος αλλά και των τελικών εσόδων που προσπορίζονται σε μία τοπική οικονομία. Λαμβάνοντας υπόψη τις δεδομένες οικονομικές επιδράσεις του τουρισμού σε έναν τόπο, αλλά και την υψηλή ζήτηση γίνεται αντιληπτό πώς ο τουρισμός σε συνδυασμό με τον αθλητισμό μπορούν να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την δυναμική που αναπτύσσει ένας προορισμός. Συνεπώς, ο Τουρισμός σε συνδυασμό με τον αθλητισμό αποτελούν δύο πόλους που συνδράμουν σε μεγάλο βαθμό στην οικονομική ανάπτυξη, στην προσέλκυση νέων επενδύσεων στο πεδίο του τουρισμού και γενικότερα στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καταπολεμώντας την ανεργία αλλά και στην εύρεση νέων εσόδων σε τοπικό επίπεδο. Ο Αθλητικός τουρισμός αποτελεί ένα αναπτυσσόμενο πεδίο με έντονο το χαρακτηριστικό της δημοφιλίας που κατορθώνει να προσελκύσει και να εμπλέξει ολοένα και περισσότερους κρατικούς φορείς ή ιδιώτες στο συγκεκριμένο πεδίο. Τόσο ο αθλητισμός όσο και ο τουρισμός συγκεντρώνουν εντός τους κοινωνικά χαρακτηριστικά και αναπτύσσουν την αποδοχή της ετερότητας των πολιτισμών και κατ' επέκταση του σεβασμού προς αυτούς αλλά παράλληλα και την ενδυνάμωση και την ανάπτυξη σχέσεων αλληλεγγύης μεταξύ των λαών. Αυτό το οποίο παράλληλα μελετάται είναι η στροφή του ενδιαφέροντος των τουριστών αλλά και των οικονομικών επενδύσεων σε μορφές τουρισμού που συνοπτικά αποκαλούνται εναλλακτικές στον αντίποδα του φαινομένου του μαζικού τουρισμού. Εντός αυτών των εναλλακτικών μορφών τουρισμού συγκαταλέγεται και ο Αθλητικός τουρισμός.

Λέξεις- κλειδιά: Αθλητικός τουρισμός, εναλλακτικές μορφές τουρισμού, Αθλητισμός, Τουρισμός

Abstract

In today's world, in a growing world of Athletic tourism, it is a phenomenon that takes on the character of entertainment. At the same time it is subject to intense economic extensions as it is an average potential for the strengthening of the tourist product and the final revenues attributable to a local economy. Taking into account the given economic effects of tourism in one place, but also high demand, it is perceived how tourism combined with sport can greatly influence the dynamics of a destination. Therefore, tourism combined with sport are two poles that greatly contribute to economic growth, attracting new investment in the field of tourism and, more generally, to creating new jobs by combating unemployment and finding new local income. Athletic tourism is a growing field with a strong feature of popularity that manages to attract and involve more and more government agencies or individuals in this field. Both sport and tourism gather within their social characteristics and develop acceptance of the diversity of cultures and, by extension, respect for them, but also the empowerment and development of solidarity relations among the peoples. What is also being studied is the shift of the interest of tourists as well as of the economic investments in forms of tourism, which in short are called alternatives to the opposite of the phenomenon of mass tourism. Alternative forms of tourism include sport tourism.

Keywords: Athletic tourism, alternative forms of tourism, Sports, Tourism

Εισαγωγή

Η επιρροή που ασκεί ο τουρισμός σε παγκόσμια εμβέλεια αποτελεί ένα φαινόμενο που γίνεται αντιληπτό ολοένα και περισσότερο κατά την διάρκεια του εικοστού πρώτου αιώνα. Η παραδοχή του Παγκοσμίου Συμβουλίου Ταξιδιών και Τουρισμού, καταδεικνύει πως ο τουριστικός κλάδος αποτελεί την πιο ισχυρή βιομηχανία σε διεθνή εμβέλεια και οι μελλοντικές προβλέψεις προεξοφλούν μία αυξητική δυναμική στον κλάδο (Υφαντίδου, et al, 2010). Ωστόσο καθώς αναπτύσσεται ο τουρισμός παράλληλα δημιουργούνται νέες μορφές, γεγονός που αυτομάτως καθιστά την προώθηση του περισσότερο σύνθετη σε ότι αφορά στην ανάπτυξη του.

Συνεπώς παρατηρούνται μεταβολές στην τυπολογία του τουρισμού και προκειμένου να περιγραφούν, αξιοποιούνται νέοι όροι οι οποίοι επιχειρούν να συνοψίσουν τα νέα χαρακτηριστικά π.χ. «Τουρισμός επικεντρωμένος στις δραστηριότητες» (Gartner,1996). Κάτι το οποίο αποτελεί κοινό τόπο σχεδόν σε όλες τις έρευνες είναι η παραδοχή ότι η ανάπτυξη του τουρισμού σε μακροπρόθεσμη προοπτική εξασφαλίζει αντίστοιχα μακροπρόθεσμα οφέλη για την τοπική κοινωνία αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Ωστόσο, κάτι τέτοιο συνιστά αποτέλεσμα οργάνωσης, συντονισμένης δράσης αλλά και εσκεμμένου προσανατολισμού προς αυτή την κατεύθυνση, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες αναπτυξιακές προοπτικές (Παυλόπουλος, 2004)

Επομένως, κρίνεται απαιτητή η αξιοποίηση των πρωτοβουλιών τόσο σε ιδιωτικό όσο και κρατικό επίπεδο και η παράλληλη ένταξή τους ένα συντονισμένο θεσμικό κρατικό πλαίσιο. Κάτι τέτοιο μπορεί να καταδείξει τις μελλοντικές προβολές του φαινομένου της τουριστικής ανάπτυξης που σαφώς προϋποθέτει συντονισμένο μακροπρόθεσμο σχεδιασμό αλλά και τεχνογνωσία. Αντίστοιχα προϋποθέτει ενδελεχή έρευνα του φαινομένου του τουρισμού σε σχέση με τις επιπτώσεις που προκαλεί (Παυλόπουλος, 2004).

Σημαντική πτυχή της τουριστικής ανάπτυξης είναι η οριοθέτηση όλων εκείνων των λόγων και των κινήτρων που ουσιαστικά συνιστούν την εμπειρία που λαμβάνει ο επισκέπτης. Κρίνεται βασική η ανάδειξη της σημασίας της, καθώς ο κάθε ένας διαθέτει εξατομικευμένες ανάγκες σχέση με την εμπειρία που επιδιώκει να λάβει από τον προορισμό που επιλέγει (Gibson, 2003). Παράλληλα καθώς ο τουρισμός εμπεριέχει εντός του ως προϋπόθεση την ύπαρξη ελεύθερου χρόνου καθώς και της σχετικής

αξιοποίησής του, φέρει μία σειρά προεκτάσεων σχετικά με τις μορφές τουρισμού μπορούν να αναπτυχθούν έχοντας ως βάση τις ανάγκες που προκύπτουν ως ζητούμενα κατά τη διάρκεια του ελεύθερου χρόνου ενός τουρίστα (Moore, Cushman & Simmons, 1995).

Με βάση τα παραπάνω στόχος της παρούσας εργασίας συνιστά η διεξοδική βιβλιογραφική ανασκόπηση σε σχέση με τις πτυχές του αθλητικού τουρισμού αλλά και τις πολυπαραγοντικές επιπτώσεις που επιφέρει. Επιπρόσθετα επιχειρεί να εξακριβώσει βιβλιογραφικά τις τυπολογίες και τα προφίλ των τουριστών Αθλητικού τουρισμού. Επιπλέον διατυπώνεται η πρόθεση να αναδειχθούν τα θεσμικά πλαίσια που οριοθετούν σε Ευρωπαϊκό επίπεδο το φαινόμενο του αθλητικού τουρισμού. Παράλληλα η εργασία αποσκοπεί στο να αναδείξει όλα τα βασικά στοιχεία που συνιστούν στον αθλητικό τουρισμό και να συνοψίσει βασικά αθλητικά δρώμενα και διοργανώσεις παγκόσμιας εμβέλειας που αποτυπώνουν την τάση για την ξεχωριστή αυτή μορφή τουρισμού.

Κεφάλαιο 1 Ο εναλλακτικός τουρισμός

1.1 Η έννοια και η ανάπτυξη του τουρισμού

Ένα πρώτο στοιχείο το οποίο αξίζει να παρατηρηθεί εισαγωγικά σχετίζεται με το γεγονός ότι κατά τη μεταπολεμική περίοδο ο τουρισμός αποτελεί μία από τις σημαντικότερες οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες, που χαρακτηρίζονται για την παγκόσμια επιρροή του. Τα στοιχεία τα οποία επηρεάζουν Με καταλυτικό τρόπο σε αυτό το πλαίσιο είναι η ποσότητα αλλά και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών σε συνδυασμό με τις προτιμήσεις των επισκεπτών αλλά και την υφιστάμενη δυναμική των ανταγωνιστών. Η αλληλεπίδραση που αναπτύσσεται ανάμεσα στους τουρίστες και τους τόπους είναι σημαντική διότι η κάθε περιοχή έχει τα δικά της χαρακτηριστικά τα οποία λειτουργούν ως κίνητρα για να προσελκύσουν τους τουρίστες. Το άνοιγμα των αγορών στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης Αλλά και της ραγδαίας εξέλιξης και ανάπτυξης της τεχνολογίας παρέχει σε κάθε τόπο την ευκαιρία να προβάλει τα χαρακτηριστικά του και να προσελκύσει νέους επισκέπτες, αναπτύσσοντας παράλληλα ποικίλους τομείς σε μία προσπάθεια να ενισχυθεί η οικονομία (Κοκκώσης, Τσάρτας & Γκρίμπα, 2011).

Από την αρχαιότητα ο τουρισμός με την έννοια της περιήγησης είχε ως βασικό κίνητρο του την περιέργεια του ατόμου να γνωρίσει άλλους πολιτισμούς ενώ παράλληλα λόγοι εμπορικοί, οικονομικοί, αθλητικοί και θρησκευτικοί ωθούσαν τα άτομα να περιηγηθούν σε νέους τόπους και μέρη (Βενετανοπούλου, 2006). Με βάση τα στοιχεία του ευρωκοινοβουλίου διαπιστώνεται πως η έννοια του τουρισμού προσδιορίζεται ως το σύνολο των σχέσεων αλλά και των φαινομένων που είναι άρρηκτα συνυφασμένο με τα ταξίδια αλλά και την διαμονή των προσώπων για τα οποία ο τόπος αυτός δεν είναι τόπος κατοικίας ούτε τόπος μόνιμης εργασίας (Ευθυμιατου-Πουλάκου, 2009). Ωστόσο σε διεθνές επίπεδο ο ορισμός που δίνεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού είναι αποδεκτός σε διεθνές επίπεδο. Σύμφωνα με αυτό τον ορισμό ο τουρισμός περιλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων ενός ατόμου που ταξιδεύει και διαμένει σε έναν τόπο για χρονικό διάστημα μικρότερο του ενός έτους με απώτερο σκοπό την αναψυχή, την εργασία ή για άλλους σκοπούς (Middleton & Hawkins, 2004)

Κάτι το οποίο επισημαίνεται σχετικά με την ανάπτυξη σε τουριστικό επίπεδο είναι η προέκταση της σε πολλαπλά επίπεδα που ξεπερνούν την αυστηρή οικονομική προσέγγιση. Πιο συγκεκριμένα οι Sharpley & Telfer (2002) επισημαίνουν πως η

ανάπτυξη του τουρισμού διαρθρώνεται πολύπλευρα και αντικατοπτρίζεται σε μία σειρά πτυχών, όπως τις οικονομικές, τις κοινωνικές, τις πολιτιστικές, τις πολιτικές ακόμα και τις περιβαλλοντικές. Αυτό στο οποίο δίνεται έμφαση είναι η σημασία κατανόησης των θεωρητικών εννοιών που υποφώσκουν πίσω από μία ανάπτυξη μακροπρόθεσμου σχεδιασμού, καθώς επίσης εξάιρεται η σημασία της αντίληψης και κατανόησης μιας σειράς στρατηγικών που θα οδηγήσουν αποτελεσματικά προς μία τουριστική ανάπτυξη.

Παράλληλα προσεγγίζονται από ερευνητές τα στάδια ανάπτυξης του τουρισμού που σύμφωνα με τον Dieke συνοψίζονται σε τρία: το πρωταρχικό στάδιο εντοπίζεται τη στιγμή που οι υποψήφιοι επισκέπτες προσελκύονται από ένα νέο προορισμό. Στη συνέχεια στο δεύτερο στάδιο υπάγεται η διάδοση του εντοπισμού του νέου προορισμού που επιφέρει αποτελεσματικά το τρίτο στάδιο, που ουσιαστικά ενέχει πλέον και την τοπική κοινωνία που θα υποδεχτεί τον υποψήφιο επισκέπτη και θα δραστηριοποιηθεί αναλόγως αναβαθμίζοντας τις εγκαταστάσεις και τις υποδομές και δημιουργώντας νέες υπηρεσίες (Dieke, 2005). Γενικά παρατηρείται πως ο τουρισμός ως μοχλός ανάπτυξης των τοπικών οικονομιών εμπερικλείει μία σειρά κοινωνικών και οικονομικών προεκτάσεων. Άρα ο τουρισμός αποτελεί φαινόμενο κοινωνικοοικονομικό.

1.2 Η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού

Η ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού συμπίπτει με την ανάπτυξη του οικολογικού κινήματος γεγονός που σημειώνεται προς το τέλος του 20ου αιώνα. Η ανάπτυξη των οικολογικών οργανώσεων ήταν να κατορθώσει σε επίπεδο ευαισθητοποίησης πολιτών και να ενημερώσει σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα ωστόσο δημιούργησε μία νέα ροπή στον τουρισμό καθώς πιο συγκεκριμένα οι τουρίστες αρχίζουν να κρατούν αποστάσεις από τα συνήθη τουριστικά πρότυπα αρχίζοντας να απομακρύνονται από όλα όσα καθόριζαν τις συνθήκες του μαζικού τουρισμού. Οι παραπάνω εξελίξεις αποτέλεσαν το σημείο καμπής σε σχέση με την αναζήτηση του τουριστικού προϊόντος. Αποτελεσματικά, οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού χαίρουν ιδιαίτερου ενδιαφέροντος τόσο επενδυτικά όσο και αναπτυξιακά. Σταδιακά, ο μαζικός τουρισμός, ως πεδίο που αναπτύχθηκε κυρίως τα τελευταία χρόνια έπαψε να αποτελεί την μοναδική στόχευση, απεναντίας οι

νέες εναλλακτικές μορφές τουρισμού άρχισαν να εμφανίζονται έτοιμες να καλύψουν όλες τις ανάγκες του σύγχρονου τουρίστα (Ευθυμιάτου-Πουλάκου, 2009).

Αναφέρουν χαρακτηριστικά οι Ευθυμιάτου-Πουλάκου (2009) τα σχετικά στοιχεία που αποτέλεσαν το εφελτήριο για την ανάπτυξη του. Συγκεκριμένα η αύξηση του ελεύθερου χρόνου, η τάση για διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και η αυξημένη οικονομική δυνατότητα των τελευταίων χρόνων αποτέλεσαν καθοριστικούς παράγοντες για την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού (Ευθυμιάτου-Πουλάκου, 2009). Άμεση συνέπεια των παραπάνω ήταν η ανάπτυξη τουριστικών δράσεων νέας μορφής και εναλλακτικού τρόπου. Ειδικότερα, οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού αναπτύσσονται κυρίως λόγω τάσεων που επικράτησαν σε σχέση με την διατήρηση τόσο του φυσικού, όσο και του πολιτισμικού περιβάλλοντος. Επίσης εξαιτίας των πολλαπλών αρνητικών επακόλουθων που επέφερε ο μαζικός τουρισμός παράλληλα προέκυψε ως ζητούμενο η απαραίτητη εξισορρόπηση σε επίπεδο κοινωνικό, οικονομικό αλλά και περιβαλλοντικό του τόπου, όπου υποδεχόταν τους τουρίστες. Γενικά, τέθηκε ως ανάγκη μία νέα πραγματικότητα σε σχέση με τις παρεχόμενες τουριστικές υπηρεσίες αλλά και τις προσφερόμενες εμπειρίες (Ευθυμιάτου -Πουλάκου, 2009).

Ο εναλλακτικός τουρισμός συνοψίζεται στην ακόλουθη ιδέα, σε μία ανάπτυξη που υπόκειται σε σχετικό έλεγχο που παρέχει δραστηριότητες τόσο σε συλλογικό επίπεδο, όσο και σε ατομική βάση, εξαιρώντας την μοναδική και αληθινή εμπειρία αλλά και την εισαγωγή στην εγχώρια πολιτισμική πραγματικότητα, ενώ ταυτόχρονα και στον σεβασμό της παραδοσιακής επίφασης του τόπου που υποδέχεται τους τουρίστες. Ο Inskoop (1991) διεξήγαγε μία αναλυτική έρευνα σε σχέση με τον εναλλακτικό τουρισμό αλλά και σε σχέση με την επίδρασή του και τονίζει ορισμένα βασικά στοιχεία που φέρει χαρακτηριστικά. Αυτά είναι η μικρή κλίμακα, η μη συμβατική φύση, η μη μαζική εξειδίκευση αλλά και οι ευαισθησίες και ο σεβασμός σε κοινωνικό και περιβαλλοντολογικό επίπεδο, σε αντιδιαστολή με τον μαζικό τουρισμό, όπως λαμβάνει χώρα σε μεγάλα τουριστικά θέρετρα (Inskoop, 1991).

Επομένως ο εναλλακτικός τουρισμός ενδιαφέρεται πρωτίστως για μία εναλλακτική μορφή απόδρασης εναρμονισμένη με το φυσικό περιβάλλον, που προκαλεί η αλληλεπίδραση με θετικό πρόσημο, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί και κοινές εμπειρίες μεταξύ των ομάδων. Ο Butler σημειώνει σε έρευνά του τα ιδιαίτερα

θετικά αποτελέσματα σε οικονομικό επίπεδο που επιφέρει ο εναλλακτικός τουρισμός, δίνοντας παράλληλα ιδιαίτερη έμφαση στις περιορισμένες αρνητικές επιπτώσεις για τον τόπο υποδοχής αλλά και για τον εγχώριο πληθυσμό (Butler, 1990). Όπως προαναφέρθηκε, η ιδέα του εναλλακτικού τουρισμού βρίσκεται σε αντιδιαστολή με αυτήν του μαζικού και αυτή η διαφορά έγκειται τόσο στις υπηρεσίες που παρέχονται όσο και στην περιστολή της αρνητικής επίδρασης στο φυσικό περιβάλλον (Butler, 1991). Η Βελισσαρίου, επισημαίνουν τα παραπάνω και δίνουν έμφαση στους στόχους του μαζικού τουρισμού, ο οποίος επιδιώκει το μέγιστο δυνατό κέρδος που επέρχεται επιβαρύνοντας την εγχώρια οικονομία το φυσικό περιβάλλον αλλά και την τοπική κοινωνία (Βελισσαρίου, et al, 2000)

Καθώς αναπτύσσεται ο εναλλακτικός τουρισμός, παράλληλα παρατηρείται η ανάπτυξη και των ειδικών μορφών τουρισμού που στοχεύουν σε συγκεκριμένες ομάδες τουριστών και σε καμία περίπτωση δεν φέρουν το χαρακτηριστικό της μαζικότητας. Αυτές οι ειδικές μορφές τουρισμού καθορίζονται κυρίως από τον λόγο που ωθεί τον τουρίστα να προβεί στη συγκεκριμένη μετακίνηση, ενώ ο εναλλακτικός τουρισμός καθορίζεται κυρίως από τους λόγους που ωθούν τους μετακινούμενους να επιλέξουν τον συγκεκριμένο τρόπο για να οργανώσουν τα ταξίδια τους (Βαρβαρέσος, 2009).

1.3 Ο εναλλακτικός τουρισμός στον αντίποδα του μαζικού τουρισμού

Η Βελισσαρίου και οι συνεργάτες της (2000) δίνουν έμφαση σε όσα στοιχεία του εναλλακτικού τουρισμού έρχονται σε πλήρη αντιδιαστολή με αυτά του μαζικού τουρισμού (Βελισσαρίου, et al, 2000). Συγκεκριμένα επισημαίνεται πως η αυξημένη ροή τουριστών στον μαζικό τουρισμό δημιουργεί μία άνιση κατανομή, κυρίως χρονικού χαρακτήρα στους διάφορους προορισμούς. Είναι σύνηθες το φαινόμενο της ανεξέλεγκτης τουριστικής κίνησης κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που αποτελεσματικά επιφέρουν συνωστισμό καθώς και έντονο το φαινόμενο της εποχικότητας και της συσσώρευσης σε συγκεκριμένη σεζόν, ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται η απομύζηση των φυσικών πόρων του τόπου.

Κατά συνέπεια, ανακύπτει σωρεία προβλημάτων σχετικά με τις παρεχόμενες υπηρεσίες αλλά και την ελλιπή ποιότητα δεδομένης της υπερβολικής συγκέντρωσης τουριστικών μαζών ιδιαίτερα κατά τη θερινή σεζόν. Προς επίρρωση των παραπάνω, ο Σφακιανάκης, αναφέρει πως συχνά τέτοιες περιοχές που φέρουν χαρακτηριστικά υπερσυγκέντρωσης τουριστικού πληθυσμού, τελικά εγκαταλείπονται και οι επενδυτές

προτιμούν νέα μέρη που δεν έχουν αξιοποιηθεί γεγονός που δημιουργεί μία σειρά προβλημάτων στις τοπικές οικονομίες, που έχουν δομηθεί πάνω στο φαινόμενο του υπέρ-τουρισμού με αποτέλεσμα τελικά να απομένουν εκθέτες (Σφακιανάκης, 2000).

Ενώ οι τουριστικές επιχειρήσεις συγκεντρώνουν έσοδα κατά την περίοδο της υπερβολικής τουριστικής κίνησης, τελικά η ποσόστωση του κέρδους που επενδύεται εκ νέου σε τοπικό επίπεδο με σκοπό την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας είναι ελάχιστη. Πέρα από τις οικονομικές προεκτάσεις τίθεται έντονα το ζήτημα της υπερβολικής χρήσης των εγχώριων πόρων που επηρεάζει τον τρόπο ζωής του τοπικού πληθυσμού με χαρακτηριστικά τα παραδείγματα σχετικά με προβλήματα λειψυδρίας αλλά και ηλεκτροδότησης. Παράλληλα οι παθογένειες, δεν περιορίζονται στις δύο προαναφερόμενες διαστάσεις που αφορούν στην οικονομία και τους φυσικούς πόρους αλλά δυστυχώς προεκτείνονται και σε επίπεδο κοινωνίας. Ηθελημένα ή ακούσια αλλοιώνεται η κοινωνία και η ιδέα της φιλοξενίας εκφυλίζεται (Σφακιανάκης, 2000).

Επιπλέον η ανάπτυξη της οικολογικής δράσης που αποσκοπεί στην υποβάθμιση των αρνητικών συνεπειών του τουρισμού, η αλλαγή προτύπων από τους τουρίστες σε επίπεδο κατανάλωσης, δημιούργησε πρόσφορο έδαφος, ώστε να αναπτυχθεί ως τάση η αναζήτηση τουριστικών προορισμών που θα εξυπηρετούν ορισμένες ιδιαίτερες ανάγκες του τουρίστα. Κάποιες ανάγκες που κινητοποιούν εναλλακτικά τον επισκέπτη είναι η διάθεση για απόκτηση νέων εμπειριών, για περιπλανήσεις, περιπάτους εξερευνήσεις αρχαιολογικών χώρων, αλλά και γνωριμίες με νέους πολιτισμούς παραδόσεις και τρόπους ζωής. Εξάλλου η έλλειψη χρόνου και ο πιεστικός τρόπος ζωής οδηγεί στην προτίμηση προορισμών που προσφέρονται για ολιγοήμερες αποδράσεις. Κατά συνέπεια, η επιλογή των εναλλακτικών μορφών τουρισμού αποτελεί ένα σύγχρονο φαινόμενο που βρίσκεται στον αντίποδα του μαζικού τουρισμού. Ο Κουτσοβασίλης, επισημαίνει πως οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού αποτελούν το 7% των επιλογών παγκόσμιου τουρισμού (Κουτσοβασίλης, 2011).

1.4 Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην Ελλάδα

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες η τάση προς τον εναλλακτικό τουρισμό είναι δεδομένη, αλλά και οι μορφές που λαμβάνει εξελίσσονται προσφέροντας στους τουρίστες ένα νέο σύνολο δυνατοτήτων. Ο McGehee (2002) αναφέρει ως δεκαετία ορόσημο αυτή του 1970 όταν και αρχίζουν να οργανώνονται δραστηριότητες, ενώ ταυτόχρονα προσελκύεται το ενδιαφέρον επενδύσεων σε επίπεδο υποδομών, ενώ

παράλληλα το φυσικό περιβάλλον αλλά και πολιτισμική κληρονομιά ενός τόπου γίνονται αντιληπτές ως έννοιες που μπορούν δυνητικά να προωθήσουν την τουριστική ανάπτυξη (McGehee, 2002).

Επιπρόσθετα καθώς το βιοτικό επίπεδο διέγραφε ανοδική πορεία με αποτέλεσμα οι διακοπές να γίνονται προσιτές ολοένα και μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού αυτό οδήγησε αποτελεσματικά στην αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος με παροχές ιδιαίτερες και εξατομικευμένες βασισμένες στα ενδιαφέροντα των επισκεπτών. Σχετικά με τον επικερδή χαρακτήρα των εναλλακτικών μορφών τουρισμού πρόκειται για κάτι αδιαπραγμάτευτο καθώς, όπως επισημαίνει σε έρευνά τους οι Green & Chalip ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί ένα φαινόμενο με αυξητικές ροπές καθώς κάθε χρόνο σε διεθνές επίπεδο σημειώνεται αύξηση της τάξης του 20%, ενώ παράλληλα οι τουρίστες που επιλέγουν εναλλακτικούς τρόπους τουρισμού αποτιμώνται στα 35 εκατομμύρια (Green&Chalip,1998).

Στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού συγκαταλέγεται σε ένα πρώτο επίπεδο, ο φυσιολατρικός τουρισμός που συγκεντρώνει τα ενδιαφέροντα των τουριστών για εμπειρίες που σχετίζονται με την φύση την γνωριμία με αυτήν και την αναδίφηση εντός της (Γεωργούλη, 2007). Στα πλαίσια του φυσιολατρικού εναλλακτικού τουρισμού υπάγονται και ο περιπατητικός αλλά και ο τουρισμός άγριας φύσης. Στοιχείο ορόσημο προκειμένου να αναπτυχθεί η φυσιολατρική μορφή τουρισμού είναι η ύπαρξη και η συντήρηση των μονοπατιών (Βαρβαρέσος & Σωτηριάδης, 2014). Τελευταία στην Ελλάδα γίνονται έργα συντήρησης μονοπατιών που διατρέχουν τα ελληνικά βουνά τόσο εντός του Πλαισίου των ευρωπαϊκών μονοπατιών μεγάλων διαδρομών όσο και διαμέσου πρωτοβουλίας ιδιωτών.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο συγκαταλέγεται ο αγροτουρισμός που αποτελεί και την πιο δημοφιλή τάση εναλλακτικού τουρισμού για την Ελλάδα δεδομένου ότι εντός του πλαισίου του, προσελκύονται επενδύσεις για την ανάπτυξη σχετικών υποδομών. Η κατηγορία του αγροτουρισμού χαρακτηρίζεται από ευρύτητα, καθώς υπάγονται εντός του πολλαπλά κίνητρα όπως η γνωριμία με την φύση η επαφή με την εγχώρια αγροτική κουλτούρα, η εισαγωγή στις παραδόσεις και τα ήθη και έθιμα του τόπου καθώς και η προετοιμασία, η συμμετοχή στην παραγωγή και τελικά η κατανάλωση εγχώριων τοπικών προϊόντων παραδοσιακού χαρακτήρα (Μανώλογλου, 1993).

Σε ένα τρίτο επίπεδο, λόγω του ότι η Ελλάδα πέρα από τον φυσικό πλούτο που διαθέτει φέρει μία πολιτιστική κληρονομιά βαρύνουσας σημασίας είναι σημαντικό να γίνει αναφορά στον πολιτιστικό τουρισμό ως κατηγορία εναλλακτικού τουρισμού. Ο ιστορικός πλούτος της χώρας και οι πολλαπλοί αρχαιολογικοί χώροι μπορούν δυνάμει να προσφέρουν στον επισκέπτη μία αναδίφηση στο ιστορικό παρελθόν. Η Kalogeropoulou (1996). συμπεριλαμβάνουν στα πλαίσια του πολιτιστικού τουρισμού και τις διαφορές σχετικές εκδηλώσεις αλλά και τα φεστιβάλ που άπτονται του πολιτισμού (Kalogeropoulou, 1996). Σε αυτό το σημείο αξίζει να επισημανθεί πως αρκετοί χώροι και μνημεία της Ελλάδας συγκαταλέγονται στη λίστα μνημείων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO και συγκεκριμένα 18 στον αριθμό. (<http://www.unesco-helllass.gr/gr/3> ανάκτηση 10.04.2019).

Σε ένα τέταρτο επίπεδο, στο πλαίσιο του εναλλακτικού τουρισμού συγκαταλέγεται ο θαλάσσιος τουρισμός. Έντος του θαλάσσιου τουρισμού συνοψίζονται όλες εκείνες οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τις ακτές και γενικότερα τη θάλασσα του τόπου, όπου φιλοξενούνται οι τουρίστες. Κατά κοινή ομολογία η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες που εξαπλώνονται στη θάλασσα σε μία ακτογραμμή μεγάλων διαστάσεων με ιδιαίτερη ποικιλομορφία τόσο στις παραλίες όσο και σε επίπεδο βυθού της θάλασσας. Ο Διακομιχάλης επισημαίνει πως τα γεωφυσικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας και το κλίμα δημιουργούν ιδανικές συνθήκες για να αποτελέσει η Ελλάδα έναν προορισμό που θα αξιοποιήσει τη συγκεκριμένη μορφή εναλλακτικού τουρισμού (Diakomihalis, 2007). Οι δραστηριότητες που υπάγονται εντός του θαλάσσιου τουρισμού είναι οι καταδύσεις, το scuba diving, το windsurfing, το υποβρύχιο ψάρεμα, οτιδήποτε σχετίζεται με σκάφη αναψυχής, ιστιοπλοΐα, κρουαζιέρες αλλά και θαλάσσιες εξερευνήσεις.

Σε ένα πέμπτο επίπεδο, ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί μία εναλλακτική μορφή τουρισμού που γνωρίζει ιδιαίτερη άνθηση στην Ελλάδα και αποτελεί μία διάσταση του πολιτιστικού τουρισμού. Οι Επισκέπτες που επιλέγουν τη συγκεκριμένη μορφή μεταβαίνουν σε διάφορους χώρους και τόπους προκειμένου να επισκεφτούν χώρους θρησκευτικής λατρείας ή να συμμετάσχουν σε θρησκευτικές γιορτές. Τελικοί προορισμοί των συγκεκριμένων επισκεπτών είναι Εκκλησίες, Μοναστήρια και ό,τι άλλο του θρησκευτικού ενδιαφέροντος. Κάτι το οποίο επισημαίνεται από την Λυρούδια, είναι το ότι πρόκειται για μία μορφή τουρισμού που δύναται να ανθίσει

ακόμα και σε εποχές οικονομικής κρίσης όπως αυτή που βιώνει η Ελλάδα, καθώς για να αναπτυχθεί δεν προϋποθέτει παράλληλη ανάπτυξη Υποδομών (Λυρουδιά, 2010).

Ο γαστρονομικός τουρισμός και ο οινοτουρισμός αποτελούν άλλες δύο μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Ειδικότερα, ο γαστρονομικός τουρισμός αποτελεί μία νέα διάσταση τουρισμού που γνωρίζει ιδιαίτερη άνθηση το τελευταίο διάστημα (Ιατρού, 2005). Βασικός στόχος των συγκεκριμένων επισκεπτών είναι να έρθουν σε επαφή και να γνωρίσουν την τοπική κουζίνα του μέρους το οποίο επισκέπτονται καθώς και να συμμετέχουν στην παρασκευή τοπικών εδεσμάτων και πιάτων. Εκδηλώσεις του συγκεκριμένου είδους γίνονται μέσω γευσιγνωσίας μέσω συμμετοχής σε εργαστήρια μαγειρικής αλλά και μέσω μιας γενικότερης εισαγωγής στην τοπική παράδοση σχετικά με εδέσματα και παραδοσιακά προϊόντα.

Ο οινοτουρισμός από την άλλη μεριά, αποτελεί μία ισχυρά δυναμική μορφή τουρισμού η οποία προσφέρει δυνατότητες για επενδυτική αξιοποίηση της, στην Ελλάδα. Η Ελλάδα διαθέτει ισχυρή παραγωγή κρασιών που αναγνωρίζονται σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ παράλληλα φέρουν υψηλές διακρίσεις και συχνά βραβεύονται. Είναι πολλά τα Οινοποιεία που κυρίως τα τελευταία χρόνια, καθίστανται επισκέψιμα για το κοινό παρέχοντας ξενάγηση σχετικά με την παραγωγή, την συντήρηση και τη διάθεση του κρασιού. Ως μορφή εναλλακτικού τουρισμού, ο οινοτουρισμός βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με τον γαστρονομικό αλλά και τον πολιτιστικό καθώς συνδυάζει αφενός τις πληροφορίες σχετικά με την καλλιέργεια του αμπελιού και την παραγωγή κρασιού με παραδοσιακές γαστρονομικές δημιουργίες και γευσιγνωσία.

Τέλος, στο σημείο αυτό μνεία θα πρέπει να γίνει στον αθλητικό τουρισμός ο οποίος αποτελεί το πυρήνα της παρούσας εργασίας. Σε αυτό το πλαίσιο αναφορά θα πρέπει να γίνει στην περίπτωση του τουρισμού περιπέτειας. Οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε εξωτερικό περιβάλλον και σχετίζονται με την αναψυχή είναι ένας τρόπος για να εκτονωθεί ο άνθρωπος και κυρίως αυτός που κατοικεί σε πόλη και αναζητά εναλλακτικούς τρόπους αναψυχής. Η Χρόνη και ο Ζουρμπάνος (2001) εξαιρούν τα οφέλη που επέρχονται σε σωματικό, ψυχολογικό αλλά και κοινωνικό επίπεδο, όταν ο άνθρωπος δραστηριοποιείται σε φυσικό περιβάλλον (Χρονη & Ζουρμπανος, 2001)

Ολοένα και περισσότερα γραφεία ταξιδιωτικά αλλά και επιχειρήσεις που άπτονται του τουριστικού πεδίου αρχίζουν να προεκτείνονται στην προς τη συγκεκριμένη μορφή τουρισμού, τον αθλητικό τουρισμό. Αυτό το γεγονός αποδεικνύει πως το ενδιαφέρον αυξάνει, άρα και οι αναπτυξιακές προοπτικές είναι υπαρκτές και πολλά υποσχόμενες. Ο αθλητισμός περιπέτειας εντάσσεται στον αθλητικό τουρισμό, που λαμβάνει χώρα σε εξωτερικό φυσικό περιβάλλον και συνοψίζει εντός του έννοιες όπως η πρόκληση, το ρίσκο, ο κίνδυνος. Η Δράκου αναφέρει πως βιβλιογραφικά σε διεθνές επίπεδο, συνοψίζονται με τον όρο εμπειρίες περιπέτειας (Δράκου, 2005). Τέτοιες δραστηριότητες που αναφέρονται ως αθλητισμός περιπέτειας είναι η ορειβασία, η αναρρίχηση, οι καταδύσεις, το κανόε καγιάκ (Little, 2002 a). Επιπρόσθετα αναφέρονται δραστηριότητες, όπως ο Μαραθώνιος, η ιστιοπλοΐα, το golf, το scuba diving (Αύθινος, 1998).

Αυτό που προκαλεί εντύπωση είναι πως ορισμένοι προορισμοί αναπτύσσονται και αποσκοπούν συγκεκριμένα σε επισκέπτες που επιθυμούν να επιδιώξουν την περιπέτειά προσφέροντας ευρέα σχετικά πακέτα δραστηριοτήτων. Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η Νέα Ζηλανδία και μάλιστα το Queenstown, που έχει αναπτύξει συγκεκριμένη τουριστική ταυτότητα και χαρακτηρίζεται ως η πρωτεύουσα της περιπέτειας με ανάλογες δραστηριότητες προσελκύνοντας χιλιάδες τουρίστες σε ετήσια βάση (Υφαντίδου, et al, 2010). Ο Cater αναφέρει πως η στροφή της πόλης του Queenstown, στον τουρισμό περιπέτειας σημειώθηκε αφότου πρωτύτερα αποτελούσε πόλο έλξης τουριστών εξαιτίας της ιδιαίτερης γεωφυσικής ποικιλομορφίας που διαθέτετε (Cater, 2006).

Επιπρόσθετα η ανάπτυξη της συγκεκριμένης μορφής τουρισμού αντικατοπτρίζεται και στο ενδιαφέρον που επιδεικνύουν οι μεγάλες τουριστικές ξενοδοχειακές μονάδες προκειμένου να εντάξουν στα πλαίσια των παρεχόμενων υπηρεσιών σχετικές δραστηριότητες έτοιμες να ικανοποιήσουν τουρίστες με αντίστοιχα ενδιαφέροντα. Ολοένα και παρατηρείται ως φαινόμενο η αναβάθμιση των αθλητικών εγκαταστάσεων και Υποδομών σε επίπεδο ξενοδοχειακής μονάδας, ενδυναμώνοντας την δυνατότητα για άσκηση και άθληση κατά τη διάρκεια των διακοπών (Υφαντιδου,et al, 2010). Σχετικές μελέτες εντοπίζουν το μέγεθος του ενδιαφέροντος για τη συγκεκριμένη μορφή τουρισμού καθώς ταυτόχρονα αναπτύσσονται οι κατάλληλες εξειδικεύσεις σχετικά με την αθλητική κινητική

αναψυχή σε επίπεδο τουρισμού και κυρίως σε ότι αφορά στις χώρες της Ελλάδας της Γαλλίας της Ισπανίας και της Ιταλίας (Gatti, Mereu & Tagliafero, 2000).

Από την άλλη μεριά δεν θα πρέπει να παραληφθεί η αναφορά στον θαλάσσιο τουρισμό ο οποίος αποτελεί μία ευρεία μορφή του αθλητικού τουρισμού καθώς εντός του υπάγονται πολλαπλές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη θάλασσα και λαμβάνουν χώρα στον θαλάσσιο χώρο ενός προορισμού. Στα πλαίσια του οι σχετικές υποδομές και φορείς που ενεργοποιούνται προκειμένου να αναπτυχθεί τουριστικά ο συγκεκριμένος κλάδος τα σχετικά με διαμονή, εστίαση, ψυχαγωγία των τουριστών όπως και υποδομές αλλά και οι σχετικοί εξοπλισμοί (Υφαντίδου, 2010). Στον εναλλακτικό τουρισμό δεν συμπεριλαμβάνονται αμιγώς αθλητικές δραστηριότητες, υπάρχουν ταυτόχρονα οι σχετικές με ψυχαγωγία όπως εκδρομές που λαμβάνουν χώρα στον θαλάσσιο χώρο. Επίσης ο οικοτουρισμός που διενεργείται παρακτια, η κολύμβηση, η κρουαζιέρα, οι καταδύσεις ακόμα και το ψάρεμα (Υφαντίδου et al, 2010) σχετίζονται με τον ενεργό αθλητικό τουρισμό και το ψάρεμα μία δραστηριότητα που κρίνεται ως μορφή Αθλητικού τουρισμού.

Κρίνεται βοηθητική η παράθεση των κατηγοριών κατηγορίες Αθλητικού τουρισμού που συνοψίζονται και από τον Kurtzman, 2005

- ✓ Αθλητικά θεάματα
- ✓ Αθλητικά γεγονότα
- ✓ Αθλητικές εκδρομές
- ✓ Αθλητικά καταφύγια
- ✓ Κρουαζιέρες

Εντός αυτών των πέντε κατηγοριών υπάγονται δραστηριότητες, όπως αθλητικά δρώμενα παγκόσμιας εμβέλειας λ.χ οι Ολυμπιακοί και τα παγκόσμια πρωταθλήματα, συνέδρια και μουσεία στα πλαίσια της εύρεσης αθλητικών αξιοθέατων. Επιπρόσθετα οι εκδρομές περιπέτειας αλλά και κατασκηνώσεις Αθλητικού χαρακτήρα. Τέλος οτιδήποτε σχετίζεται με τη θάλασσα όπως το ψάρεμα το scuba diving το ότι την ιστιοπλοΐα.

Είναι φυσικό πως η Ελλάδα που διαθέτει μία τεράστια ακτογραμμή αποτελεί τον ιδανικό προορισμό για την άσκηση ανάλογων δραστηριοτήτων. Γενικά ο θαλάσσιος τουρισμός αποφέρει σημαντικά στις οικονομίες των τον προωθούν. Η Υφαντίδου σημειώνει το έντονο ενδεχόμενο η συγκεκριμένη μορφή τουρισμού να

αποκτήσει ιδιαίτερη αύξηση τα προσεχή έτη (Υφαντίδου, 2006). Παράλληλα ο Διακομιχάλης επισημαίνει πως ο θαλάσσιος τουρισμός διαθέτει μία ισχυρή δυναμική και είναι σε θέση να παράξει τουριστικό προϊόν που χαρακτηρίζεται από υψηλή ποιότητα (Διακομιχάλης, 2006).

Κεφάλαιο 2 Ο αθλητικός τουρισμός

2.1 Ιστορική αναδρομή στον αθλητικό τουρισμό

Ο όρος «Αθλητικός Τουρισμός», κάνει την εμφάνισή του στο προσκήνιο του τουρισμού κατά τη δεκαετία του 1970, οπότε και ξεκινά να χρησιμοποιείται πρώτη φορά ως όρος, προκειμένου να αποδώσει τα χαρακτηριστικά μιας ειδικής μορφής τουρισμού, του αθλητικού τουρισμού. Ο Αθλητικός τουρισμός ως ξεχωριστό πεδίο του τουρισμού, αποσκοπούσε στο να συνδυάσει, την τουριστική δραστηριότητα με την αθλητική δραστηριότητα. Παρόλο που ο τουρισμός και ο αθλητισμός ομολογουμένως συνδέονται διαχρονικά, ο Αθλητικός τουρισμός εμφανίζεται ως σύγχρονο φαινόμενο, άποψη που ωστόσο δεν ανταποκρίνεται απολύτως στην πραγματικότητα καθώς η τουριστική τάση που αποσκοπούσε στην άθληση ή στην παρακολούθηση γεγονότων Αθλητικού χαρακτήρα εντοπίζεται ήδη από τα χρόνια του Ηρόδοτου.

Συγκεκριμένα, ο Ηρόδοτος στο έργο του «*Ιστορίη*», αναφέρεται σε ταξιδιωτικούς προορισμούς, που αποκτούσαν αθλητικό σημαινόμενο, ενώ παράλληλα κάνει λόγο για αθλητές που ταξίδευαν, είτε για να λάβουν μέρος σε αθλητικούς Αγώνες, είτε για να τους παρακολουθήσουν, τόσο τους ίδιους τους αγώνες, όσο και το πλαίσιο δρώμενων που τους συνόδευε. Ο Ηρόδοτος ταξιδεύοντας από πόλη σε πόλη σε διαφορετικές χώρες του αρχαίου κόσμου συγκεντρώνει χρήσιμα στοιχεία και πληροφορίες, σχετικά με τις πόλεις που τελούσαν αθλητικούς αγώνες, με σκοπό να καταγράψει τα λογογραφικά δεδομένα σχετικά με τις συνήθειες τους μύθους και την προφορική παράδοση των επισκεπτομένων περιοχών.

Στη σύγχρονη εποχή και μάλιστα τα τελευταία χρόνια κερδίζουν έδαφος οι ονομαζόμενες εναλλακτικές μορφές τουρισμού καθώς και ειδικές μορφές τουρισμού μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και ο Αθλητικός (Υφαντίδου, et al, 2010). Ο Αθλητικός τουρισμός ως φαινόμενο της σύγχρονης τουριστικής πραγματικότητας φέρει τα χαρακτηριστικά της ταχείας εξέλιξης, αλλά και της παγίωσης στον σύγχρονο χώρο του τουρισμού. Αυτό που παράλληλα χαρακτηρίζει το συγκεκριμένο φαινόμενο, είναι ο οικουμενικός χαρακτήρας που αποκτά αλλά και η τελική αποτίμηση του, καθώς εντοπίζεται σε πολλαπλά επίπεδα και προκρίνεται ως βαρύνουσα σημασίας.

2.2 Εννοιολογική προσέγγιση του αθλητικού τουρισμού

Από τις προαναφερόμενες ειδικές εναλλακτικές μορφές τουρισμού, ο Αθλητικός τουρισμός αποτελεί μία η διάσταση που βιώνει έντονη ανάπτυξη.

Βιβλιογραφικά ο όρος Αθλητικός τουρισμός ξεκινά να χρησιμοποιείται και δρα περιγραφικά καθώς προσπαθεί να συνοψίσει τα χαρακτηριστικά εκείνα που συνδυάζουν τον τουρισμό με το ενδιαφέρον των αθλητικών δραστηριοτήτων. Οι Hinch & Hingham, αναφέρουν συσχετίσεις του αθλητισμού με τον τουρισμό επισημαίνοντας πως ο τουρισμός αποτελεί βασικό στοιχείο του αθλητισμού όπως και αντίστοιχα ο αθλητισμός αποτελεί μία σημαντική εκδήλωση στα πλαίσια του τουρισμού (Hinch & Hingham, 2001).

Προβαίνοντας σε έναν υποτυπώδη ορισμό του τουρισμού θα μπορούσε να οριστεί ως η μετακίνηση των ανθρώπων σε σχέση με τον μόνιμο τόπο κατοικίας τους. Αυτή η μετακίνηση φέρει ως βασικό χαρακτηριστικό την παροδικό χαρακτήρα αλλά και το ότι κατορθώνει να προσδώσει στους τουρίστες - ταξιδευτές νέες εμπειρίες σε σχέση με αυτές της καθημερινότητας. Οι περισσότεροι ερευνητές επιχειρούν να αποδώσουν τον ορισμό του αθλητικού τουρισμού συνοψίζοντας βασικά χαρακτηριστικά του και προσθέτοντας ο καθένας νέες παραμέτρους και παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη, ώστε να ορίσουν το φαινόμενο με επάρκεια και ακρίβεια καλύπτοντας τις πολλαπλές πτυχές που διαθέτει.

Ο Pigeassou ορίζει τον αθλητικό τουρισμό σε μία δραστηριότητα κοινωνικοοικονομικού χαρακτήρα που εμπίπτει μεταξύ τουρισμού και αθλητισμού ως μια μορφή του τουρισμού, που οι συμμετέχοντες είτε συμμετέχουν είτε παρακολουθούν κάποιο άθλημα είτε εξασκούνται σε αυτό (Pigeassou, 2004). Οι Gammon & Robinson διακρίνουν δύο έννοιες, αυτή του «αθλητικού τουρισμού» και του «τουριστικού αθλητισμού», εντοπίζοντας την διαφορά η οποία έγκειται στο κίνητρο που ωθεί τον μετακινούμενο. Στην πρώτη περίπτωση, αυτή του αθλητικού τουρισμού προκρίνουν ως βασικό το κίνητρο της συμμετοχής στα αθλητικά δρώμενα, ενώ στην δεύτερη περίπτωση αυτή του «τουριστικού αθλητισμού» προκρίνουν ως κίνητρο τους το ίδιο το ταξίδι (Gammon & Robinson, 1997).

Ο Σφακιανάκης (2000) σε μία προσπάθεια ορισμού του αθλητικού τουρισμού αλλά και απόδοσης των βασικών χαρακτηριστικών του επισημαίνει ως γενεσιουργό αιτία του αθλητικού τουρισμού την απόπειρα συνδυασμού εκδηλώσεων Αθλητικού χαρακτήρα μαζί με τον χρόνο που διατίθεται για διακοπές (Σφακιανάκης, 2000). Παράλληλα ο Γκουτζιούπας, ορίζει τον αθλητικό τουρισμό ως τη δραστηριότητα ατόμων και ομάδων που έχουν ως βασικό κίνητρο την συμμετοχή σε αθλητικές

εκδηλώσεις οργανωμένες και προγράμματα προπόνησης καθώς και την παρακολούθηση αθλητικών εκδηλώσεων αλλά και συλλήβδην την αναψυχή που σχετίζεται με τον αθλητισμό (Γκουτζιούπας, 2006). Αρκετά χαρακτηριστική είναι και η διακήρυξη του Frangialli αλλά και του γενικού γραμματέα του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού καθώς και του Προέδρου της Διεθνούς Ολυμπιακής επιτροπής Rogge. Σύμφωνα με αυτήν επισημαίνονται οι κοινοί στόχοι του αθλητισμού και του τουρισμού στα πλαίσια αλληλεπίδρασης της ετερότητας των πολιτισμών, του διαφορετικού τρόπου ζωής, των παραδόσεων αλλά και της διασφάλισης παγκόσμιας ειρήνης μεταξύ των Εθνών που έχει ως στόχο την ενεργοποίηση των ανθρώπων, ώστε αφενός να παρασχεθεί διασκέδαση που θα τους οδηγήσει να αποβάλουν τις δυσκολίες της καθημερινής ζωής.

Η Gibson εξάγει το κίνητρο του αθλητικού τουρισμού που δεν πρέπει να είναι άλλο από την αναψυχή. Συγκεκριμένα επιχειρεί να αποδώσει ορισμένα θεμελιώδη χαρακτηριστικά στους επισκέπτες του αθλητικού τουρισμού. Συνήθως πρόκειται για άτομα που απομακρύνονται από τον μόνιμο τόπο διαμονής τους, ώστε να λάβουν μέρος σε αθλητικές δρώμενα ακόμα και για να παρακολουθήσουν αθλητικές εκδηλώσεις που θα τους προσφέρουν τις ανάλογες εμπειρίες σχετικά με τα αντίστοιχα αθλητικά δρώμενα (Gibson, 2008). Οι Nogawa, Yamagushi & Hagi (1996) ορίζουν τον επισκέπτη Αθλητικού τουρισμού ως το άτομο που έχει ενεργό συμμετοχή σε αθλήματα και όταν ταξιδεύει σε αθλητικό επίπεδο επιλέγει να συμμετάσχει σε αθλητικές εκδηλώσεις και να παρακολουθήσει αθλητικά δρώμενα, ενώ παράλληλα ενδιαφέρεται και για το επίπεδο της προσωπικής φυσικής του κατάστασης.

2.3 Στοιχειοθέτηση του αθλητικού τουρισμού και του αθλητισμού

Προσεγγίζοντας ξεχωριστά τα δύο φαινόμενα του αθλητισμού και του αθλητικού τουρισμού, οπωσδήποτε αποτελούν θεσμούς με κοινωνικές διαστάσεις, που σημειώνουν αύξηση κυρίως μετά τη δεκαετία του 1960, ενώ παράλληλα σε οικονομικό επίπεδο ανάγονται εντός εισαγωγικών σε δύο βιομηχανίες που αποφέρουν σημαντικά κέρδη στις χώρες που έχουν δημιουργήσει μία ισχυρή παράδοση τόσο στον τουριστικό τομέα, όσο και συνδυαστικά, στο πεδίο του αθλητικού τουρισμού (Τερζάκης, 2002). Κάτι το οποίο δεν μπορεί να παραβλεφθεί, είναι ότι ο όρος τουρισμός και ο όρος αθλητισμός είναι αλληλένδετες συνδυαστικά καθώς ο καθένας

από τους δύο μπορεί να αποτελέσει τον υπερώνυμο όρο του άλλου. Προβαίνοντας σε μία διευκρίνιση του παραπάνω ισχυρισμού, εννοείται πως ο αθλητισμός περιέχει εντός του τον τουρισμό αλλά αντίστοιχα και ο τουρισμός εμπερικλείει τον αθλητισμό, καθώς μία από τις βασικές μορφές του τουρισμού είναι και ο Αθλητικός.

Παράλληλα εδώ και μερικά χρόνια ο Αθλητικός τουρισμός αντιμετωπίζεται ως ένα ανεξάρτητο πεδίο που αποτελεί μέρος της βιομηχανίας του τουρισμού και του αθλητισμού (Τερζάκης, 2002). Συνεπώς, ο Αθλητικός τουρισμός συγκεντρώνει δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται από υψηλό ενδιαφέρον και δημοφιλία, γεγονός που οδηγεί στην προσέλκυση του ενδιαφέροντος των επικείμενων τουριστών, δημιουργώντας άμεσα και έμμεσα οφέλη σε πολλαπλά πεδία, όπως το οικονομικό, το πολιτισμικό αλλά και το κοινωνικό. Το συγκεκριμένο πεδίο παρατηρείται, να αναπτύσσεται ραγδαία, καθώς οι επενδυτές άμεσα διαπίστωσαν πως πρόκειται για μία ιδιαίτερα επωφελή και πολλά υποσχόμενη διάσταση του τουρισμού. Αυτό επισημαίνεται, καθώς εμπλέκει ταυτόχρονα πολλαπλές διαστάσεις, δημιουργώντας πρόσφορο έδαφος για την επέκταση των τουριστικών δραστηριοτήτων, επιζητώντας τη μέγιστη οικονομική απόδοση.

Ο Αθλητικός τουρισμός διακρίνεται για τρία κυρίαρχα χαρακτηριστικά του, αφενός για τον ταχύτερο ρυθμό ανάπτυξης και για τον δυναμικό βαθμό εξέλιξης, αφετέρου για τον βαθμό εμπλοκής που δημιουργείται, τόσο από αυτούς που τον προσφέρουν ως καταναλωτικό προϊόν, όσο κι από εκείνους που είναι σε θέση να το καταναλώσουν. Ακαδημαϊκά εντοπίζεται κυρίως στις ΗΠΑ αλλά και τον Καναδά μέσω μαθημάτων και επιμορφώσεων που εντάχθηκαν στα προγράμματα σπουδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Παράλληλα, στο Luton της Μεγάλης Βρετανίας καθιερώνεται για πρώτη φορά ο Αθλητικός τουρισμός ως τίτλος σπουδών και εντάσσεται σε αντίστοιχο πλαίσιο ακαδημαϊκών σπουδών.

Ο Ατσαλάκης (2004) αναφέρει πως η αναγκαιότητα μελέτης ανάλυσης και τεκμηρίωσης των συνεπειών που επιφέρει ο Αθλητικός τουρισμός σε πολλαπλά πεδία αντικατοπτρίζεται μέσω μιας σειράς ενεργειών και εκδηλώσεων.

1. Θέσπιση του Διεθνούς Συμβουλίου Αθλητικού Τουρισμού και της αντίστοιχης Ερευνητικής Μονάδας Ελλάδος (SPORT's Tourism International Council, Sports Tourism International Council – Research Unit of Greece).

2. Έκδοση του επιστημονικού περιοδικού Journal of Sports Tourism σε ηλεκτρονική μορφή υπό την εποπτεία του διεθνούς Συμβουλίου Αθλητικού Τουρισμού.
3. Έκδοση του πρώτου συγγράμματος, που αφορά στον Αθλητικό Τουρισμό από τους De Knop & Standeven (1999).
4. Οργάνωση διεθνών συνεδρίων με θέμα τον Αθλητικό Τουρισμό.
5. Οργάνωση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων, σε διεθνές επίπεδο.

Στα παραπάνω αξίζει να προστεθεί ακόμα πως σύμφωνα με τον Ατσαλάκη (2004) το αθλητικό προϊόν αποτελεί υπηρεσία που προσφέρεται είτε με σκοπό την συμμετοχή, είτε ως θέαμα και δημιουργεί ένα συγκεκριμένο προφίλ που βασίζεται στα επιμέρους χαρακτηριστικά του. Αναφέρεται στα τέσσερα στοιχεία που το διακρίνουν, σύμφωνα με τον οποίο είναι η αδυναμία να το αγγίξουμε, η διαφοροποίηση του ανάλογα με το υποκείμενο που το προσφέρει, η αδυναμία συντήρησης για μελλοντική χρήση, αλλά και το ότι λαμβάνει χώρα και αυτομάτως καταναλώνεται (intangibility, inseparability, variability, perishability)(Ατσαλάκης, 2004).

Ακολούθως εμφανίζει ορισμένα χαρακτηριστικά του που παρουσιάζουν μοναδικότητα καθώς δεν εντοπίζονται σε υπηρεσίες άλλων μορφών. Αυτά είναι πρώτα ως προς την ποιότητα είναι μεταβλητή και ασταθής κι εξαρτάται από τις επιμέρους συνθήκες. Παράλληλα το τελικό κυρίαρχο προϊόν αποτελεί μόνο ένα τμήμα ενός συνόλου προϊόντων και υπηρεσιών που αναπτύσσονται γύρω του. Επίσης, ο ρόλος των διοικητικών στελεχών περιορίζεται σε ότι συνοδεύει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες σχετικά με το προϊόν και δεν έχουν αρμοδιότητα ελεγκτική πάνω στον κυρίως προϊόν.

Ο Γκουτζιούπας (2006) αναφερόμενος στο αθλητικό προϊόν διευκρινίζει πως πρόκειται ή για δραστηριότητες υπαίθριες εγκαταστάσεις ή για κέντρα προπόνησης ή για ξενοδοχεία που διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό. Τα παραπάνω μετατρέπονται σε αθλητικό τουριστικό προϊόν, όταν οι αθλούμενοι, οι συμμετέχοντες, ή οι θεατές είναι πολυπληθείς και η μετακίνησή τους διέπεται από τέτοια συστηματικότητα που οι σχετικοί επαγγελματίες πρέπει να την λάβουν υπόψη (Γκουτζιούπας, 2006).

2.4 Τυπολογία αθλητικού τουρισμού και τουριστών

2.4.1 Τυπολογία Αθλητικού τουρισμού βάση του επιδιωκόμενου σκοπού

Σε μία προσπάθεια ανάδειξης των βασικών κατηγοριών του αθλητικού τουρισμού, αξίζει στις επισημάνσεις που γίνονται από τη μεριά της Βενετσανοπούλου (2006) σύμφωνα με την οποία οι κυριότερες κατηγορίες του αθλητικού τουρισμού είναι ο τουρισμός, ο τουρισμός αθλητικών γεγονότων και ο πολιτιστικός/ Αθλητικός τουρισμός. Ο συνδυασμός της διαμονής με την άθληση σε ένα επιλεγμένο μέρος ανήκει στην κατηγορία του τουρισμού άθλησης και άσκησης η οποία αποτελείται από επιμέρους κατηγορίες. Πιο συγκεκριμένα υπάρχει μία μερίδα τουριστών οι οποίοι ενδιαφέρονται για τον αθλητισμό και επιδιώκουν να το συνδυάσουν με τον στις δράσεις όπως είναι για παράδειγμα το κολύμπι αλλά υπάρχει και μία μερίδα τουριστών που τους ενδιαφέρουν άλλες δραστηριότητες που δεν είναι αθλητικού περιεχομένου.

Μία δεύτερη παρατήρηση που αξίζει να γίνει σε αυτό το πλαίσιο σχετίζεται με το γεγονός ότι ο τουρισμός των αθλητικών γεγονότων παραπέμπει στους τουρίστες εκείνους που επιδιώκουν και επιθυμούν να συμμετάσχουν ως αθλητές ή ως θεατές σε κάποιο αθλητικό γεγονός. Είναι σημαντικό να επισημανθεί πως μέσα από τη διοργάνωση παγκόσμιων αλλά και πανευρωπαϊκό πρωταθλημάτων, τοπικής εμβέλειας αγώνων, Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και άλλων αντίστοιχων εκδηλώσεις, οι διοργανώτριες χώρες ή πόλεις επιδιώκουν να αναπτύξουν την τοπική οικονομία και να προβάλλουν τουριστικά την περιοχή τους μέσα από τα αθλητικά γεγονότα. Όσον αφορά την κατηγορία του αθλητικού/ πολιτιστικού τουρισμού θα πρέπει να σημειωθεί πως σε αυτή εντάσσονται οι περιπτώσεις εκείνες των τουριστών που επιλέγουν να επισκεφτούν μέρη με έντονη ιστορική και πολιτισμική αξία. Ένα ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η επίσκεψη αρχαιολογικών χώρων που συνδέονται με αθλητικές δραστηριότητες όπως είναι λόγω χάρη το Παναθηναϊκό Στάδιο (Βενετσανοπούλου, 2006)

Σε μια προσπάθεια να οριοθετηθεί και να προσδιοριστεί η τυπολογία του αθλητικού τουρισμού, τα δεδομένα της βιβλιογραφικής ανασκόπησης οδηγούν στη διαμόρφωση τριών βασικών κατηγοριών οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

1. Παρακολούθηση αθλητικών δρώμενων η συμμετοχή σε αυτά.

Εντός αυτής της κατηγορίας εντάσσονται αφενός όσοι επισκέπτονται το μέρος που λαμβάνει χώρα μία αθλητική εκδήλωση στα πλαίσια των διακοπών τους για να λάβουν μέρος ως θεατές σε ένα αθλητικό γεγονός και αφετέρου οι ενεργοί, δηλαδή είτε οι

αθλητές, είτε οι ομάδες που έχουν ταξιδέψει με σκοπό την συμμετοχή σε ένα συγκεκριμένο αθλητικό δρώμενο. Και στις δύο παραπάνω κατηγορίες σημειώνεται συμμετοχή στις τουριστικές υπηρεσίες, αλλά και κατανάλωση αυτών, εννοώντας κυρίως την διαμονή αλλά και την εστίαση (Γκουτζιούπας, 2006)

2. Η συμμετοχή σε αθλητικά δρώμενα

Σε αυτή την κατηγορία το κίνητρο είναι η συμμετοχή σε εκδηλώσεις Αθλητικού χαρακτήρα οργανωμένων προδιαγραφών, που λαμβάνουν χώρα σε πόλεις, είτε στην ύπαιθρο. Ως τέτοιες εκδηλώσεις μπορεί να θεωρηθούν η πεζοπορία, ο Μαραθώνιος, ποδηλατικοί αγώνες κ. α . Για τη συγκεκριμένη κατηγορία κρίνεται απαιτητή η υποδομή αλλά και ο ανάλογος εξοπλισμός, ενώ σε επίπεδο κατανάλωσης τουριστικών υπηρεσιών, κρίνεται απαραίτητη αυτή της εστίασης αλλά και της διαμονής.

3. Η συμμετοχή με σκοπό την αναψυχή

Σε αυτή την περίπτωση εντάσσονται όσοι ταξιδεύουν και αποσκοπούν μέσω των διακοπών τους στην αναψυχή και την αποσυμπίεση, ενώ ταυτοχρόνως επιδιώκουν και την προπόνηση με σκοπό την βελτίωση της φυσικής τους κατάστασης. Τέτοιοι τουρίστες ενδιαφέρονται για αθλητικά δρώμενα και επιλέγουν τις διακοπές τους συγκεκριμένα βάσει των παρεχόμενων υπηρεσιών αλλά και βάσει της τοποθεσίας της ξενοδοχειακής μονάδας. Οι παραπάνω ενδέχεται να εξασκούνται σε συστηματικό επίπεδο κάποιο άθλημα ή ακόμα και σε εφημερο. Σίγουρα η συγκεκριμένη κατηγορία ενδιαφέρονται σε μεγάλο βαθμό για τις παρεχόμενες αθλητικές υπηρεσίες από την ξενοδοχειακή μονάδα αλλά και για τις σχετικές υποδομές και τον εξοπλισμό (Robinson & Gammon, 2004). Εντός αυτής της τρίτης διάστασης συμπεριλαμβάνονται οι τουρίστες που ταξιδεύουν με σκοπό την αναψυχή αλλά συμπεριλαμβάνονται και όσοι επιθυμούν μέσω των διακοπών τους να ξεκουραστούν συνδυάζοντάς την επίσκεψη αθλητικών μνημείων και αξιοθέατων.

2.4.2 Η τυπολογία των τουριστών

Η τυπολογία των τουριστών που επιδεικνύουν αθλητικό ενδιαφέρον συνοψίζεται σε τρεις βασικές κατηγορίες που υποκινούνται φυσικά από τα ανάλογα κίνητρα.

- ✓ Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται αυτοί οι οποίοι συμμετέχουν σε αθλητικά δρώμενα και τα κίνητρα που τους εμφορούν βασίζονται κυρίως στην επιθυμία για εξασφάλιση Ψυχικής και σωματικής υγείας καθώς και στην αποσυμπίεση

από τους δύσκολους ρυθμούς της καθημερινότητας, στην προσωπική ευχαρίστηση αλλά και στην στον τελικό σκοπό της νίκης.

- ✓ Στην δεύτερη κατηγορία συμπεριλαμβάνονται αυτοί οι οποίοι επιθυμούν να παρακολουθήσουν αθλητικές εκδηλώσεις ως θεατές. Τα κίνητρα των συγκεκριμένων είναι η αγάπη για τις αθλητικές εκδηλώσεις ή για κάποιο συγκεκριμένο άθλημα. Ωστόσο στη συγκεκριμένη κατηγορία τα κίνητρα προεκτείνονται και σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο.
- ✓ Την Τρίτη κατηγορία αποτελούν οι τουρίστες οι οποίοι φέρουν ενδιαφέροντα Αθλητικού χαρακτήρα και ως κίνητρό τους συγκαταλέγονται η αγάπη για ένα άθλημα για μία ομάδα, είτε συλλήβδην για τον αθλητισμό. Ο Cassidy (2005), αναφέρει επιπρόσθετα πως τα κίνητρα μπορεί να υποκινούνται από την αναγκαιότητα χαλάρωσης από τη στυγνή καθημερινότητα, από την έλξη για τον ίδιο τον προορισμό, από την επιθυμία για αλληλεπίδραση σε κοινωνικό επίπεδο, από την τάση για αναζήτηση περιπέτειας ή ακόμα και εξαιτίας λόγων υγείας (Cassidy, 2005).

Σχετικά με το προφίλ του αθλητικού τουρίστα θα πρέπει να σημειωθεί ακόμα ότι έχουν διεξαχθεί έρευνες (Τερζακης, 2004; Αλεξανδρή, 2008) οι οποίες προσπάθησαν να εντοπίσουν και να αναδείξουν τα βασικά χαρακτηριστικά που φέρει ο Αθλητικός τουρίστας.

- Αυτό το οποίο επισημαίνει η Gibson σχετικά με το βιοτικό επίπεδο του αθλητικού τουρίστα, συνήθως διαθέτει ένα υψηλό εισόδημα ενώ παράλληλα ανήκουν στην μεσαία τρωσ σε ανώτερη κοινωνική τάξη.
- Αυτό το οποίο εντοπίζεται σχετικά με την ηλικιακή κατανομή των αθλητικών τουριστών είναι πως κατά μέσο όρο, προεκτείνονται ηλικιακά από τα 18 έως τα 44 έτη.
- Σχετικά με το επίπεδο σπουδών συνήθως είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενώ σε επίπεδο νέων τεχνολογιών είναι άψογα καταρτισμένοι.
- Χαρακτηριστικό που συνοψίζεται από τους ερευνητές είναι πως συνήθως οι αθλητικοί τουρίστες είναι ήδη ενημερωμένοι για τις υπηρεσίες και τις δυνατότητες του πεδίου ενδιαφέροντος τους.
- Ένα κοινό χαρακτηριστικό των αθλητικών τουριστών είναι η πρόθεσή τους να ταξιδέψουν ακόμα και πολύ μακριά, όπου χρειάζεται, προκειμένου να

καλύψουν τις ανάγκες τους αλλά και την επιθυμία εύρεσης του επιθυμητού και κατάλληλου προορισμού,

- Τέλος κάτι που συνοψίζεται σχεδόν σε όλους είναι μία ροπή αφοσίωσης, ως τουρίστες σε αυτό που επιζητούν και αυτό που επιδιώκουν, γεγονός που τους προσδίδει ένα πάγιο χαρακτηριστικό (Τερζακης, 2004; Αλεξανδρής, 2008).

2.5 Λόγοι και παράμετροι ανάδειξης της αθλητικής διάστασης του τουρισμού

2.5.1 Συνιστώσες ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού

Σε γενικές γραμμές διαπιστώνεται ότι ο Αθλητικός Τουρισμός κατορθώνει να ικανοποιήσει δύο βασικές επιθυμίες του ανθρώπου την ανάγκη για ταξίδια αλλά και την άσκηση των αθλημάτων. Η Χρόνη (2001) αναφέρει χαρακτηριστικά πως διανύουμε μία εποχή που ο αθλητισμός και τα σπορ παρέχουν τη δυνατότητα για αποσυμπίεση και απομάκρυνση από το στρες της καθημερινότητας ενώ ταυτόχρονα βελτιώνουν την υγεία αλλά και μπορούν να αποτελέσουν αντισταθμιστικό παράγοντα στην απώλεια βάρους. Παράλληλα τα οφέλη που προσπορίζει ο σύγχρονος άνθρωπος παράλληλα τα οφέλη που προσπορίζει ο σύγχρονος άνθρωπος μέσω των αθλητικών δραστηριοτήτων δεν περιορίζονται σε επίπεδο υγείας, αλλά προεκτείνονται ψυχολογικά και κοινωνικά, καθώς, αφενός μπορεί βελτιωθεί η ψυχική διάθεση, ενώ αφετέρου μπορεί να υπάρξει κοινωνική αλληλεπίδραση και ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων (Χρόνη, 2001).

Οι Gammon & Robinson σε έρευνά τους διερευνούν τις αιτίες που προώθησαν την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού κυρίως κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Αυτό το οποίο επισημαίνουν είναι πως τα αθλητικά δρώμενα αφενός υπάρχουν και προσφέρονται σε μεγάλο βαθμό σε διεθνές επίπεδο ενώ ταυτόχρονα η προβολή τέτοιων γεγονότων είναι εντατική και ευρεία. Επίσης θεωρούν πως η θετική αποτίμηση της άσκησης αθλητικών δραστηριοτήτων για την βελτίωση της υγείας σαφώς επιδρά ενισχυτικά προς αυτή την κατεύθυνση. Παράλληλα η αξία του αθλητισμού και η διαπίστωση της καθώς και η συνειδητοποίηση του ρόλου του αθλητισμού σε επίπεδο διεθνών σχέσεων ακόμα και εξωτερικής πολιτικής συμβάλλει δραστικά στην ραγδαία ανάπτυξη του (Gammon & Robinson, 1997).

Η έρευνα καταδεικνύει πως ο Αθλητικός τουρισμός ως αναπόσπαστο τμήμα του τουρισμού καθώς πρόκειται για μία ιδιαίτερα επωφελή διάσταση δημιουργεί

υψηλά έσοδα, αύξηση των οικονομικών δυνατοτήτων των τοπικών κοινωνιών, ενώ παράλληλα καταπολεμά την ανεργία μέσω της εμφάνισης νέων θέσεων εργασίας (Pyo, 2005). Αυτό το οποίο διαπιστώνεται μέσω της συγκεκριμένης έρευνας είναι πως τα οφέλη του αθλητικού τουρισμού είναι μακροπρόθεσμα, καθώς συμβάλλουν στην γενικότερη ανάπτυξη του τόπου προσφέροντας μελλοντικές ευκαιρίες τουριστικής ανάπτυξης στο σε συγκεκριμένους προορισμούς (Pyo, 2005).

Από την άλλη μεριά, στην έρευνα των Horne & Manzenreiter του 2016 προστίθενται ορισμένα σχετικά στοιχεία. Ειδικότερα επισημαίνεται ο ρόλος της ανάπτυξης και διάδοσης των νέων τεχνολογικών σε ότι αφορά σε επίπεδο ενημέρωσης, γεγονός που δίνει τη δυνατότητα παρακολούθησης αθλητικών δρώμενων σε παγκόσμιο επίπεδο γεγονός που κατά προέκταση οδήγησε προς την αύξηση της τουριστικής ζήτησης. Επιπρόσθετα δίνεται έμφαση στην αναγκαιότητα ανάπτυξης συνεργασιών μεταξύ μέσων μαζικής ενημέρωσης αθλητικών φορέων, αλλά και του πεδίου του τουρισμού σε συνδυασμό με την παραδοχή πως τα αθλητικά μέσα αποτελούν ισχυρό παράγοντα ανάπτυξης του τουρισμού (Horne & Manzenreiter, 2016).

Οι De Bloom et al, (2011) μέσω της έρευνας τους προσπαθούν να συνοψίσουν τους λόγους που οδηγούν τους τουρίστες Αθλητικού ενδιαφέροντος, να εντάξουν εντός των διακοπών τους αθλητικές δραστηριότητες. Καθώς η καθημερινότητα με τους έντονους ρυθμούς επιζητά ολοένα και περισσότερα από τον σύγχρονο άνθρωπο, εκείνος αναζητά μία διέξοδο που θα τον αποσυμπιέσει και να του προσφέρει ένα φυσικό αγχολυτικό των έντονων ρυθμών. Επιπρόσθετα κατά την διάρκεια των διακοπών ο μέσος τουρίστας διαθέτει περισσότερο ελεύθερο χρόνο σε σχέση με την καθημερινότητα του, ενώ παράλληλα του παρέχονται ορισμένες ευκολίες που αφορούν κυρίως στην πρόσβαση σε αθλητικές υπηρεσίες και δραστηριότητες στα πλαίσια μιας οργανωμένης ξενοδοχειακής μονάδας. Τέλος οι διακοπές αποτελούν μία διέξοδο που ο άνθρωπος είναι πιθανότερο κατά τη διάρκειά τους να επιδιώξει να γίνει κοινωνός νέων εμπειριών ακόμα και αθλητικών (De Bloom, et al, 2011)

Επιπλέον σημειώνεται πως 25% των τουριστών μπορεί να στραφεί σε άσκηση αθλητικών δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια των διακοπών του, ενώ κάτι το οποίο δημιουργεί ακόμα μεγαλύτερη εντύπωση είναι το ότι τα έσοδα που προέκυψαν από την μετακίνηση αθλητικών τουριστών σημείωσαν τεράστια άνοδο της τάξης του 90% κατά την διάρκεια του 2005 έως 2017 σε διεθνές επίπεδο. Προς επίρρωση της παραπάνω

ποσόστωσης, έρχεται το δεδομένο πως οι επισκέπτες Αθλητικού τουρισμού, διαθέτουν έναν προϋπολογισμό ισχυρό, ενώ παράλληλα επιζητούν διαμονή υψηλής ποιότητας και εστίαση. Βάσει εκτιμήσεων αθλητική τουριστική αγορά διανύει μία περίοδο άνθησης και ο ρυθμός ανάπτυξης θα διατηρηθεί αυξητικός της τάξης του 41,5% μεταξύ 2017 και 2021. Ιδιαίτερα βοηθητικά κρίνονται τα δεδομένα που παράγονται μέσω του παρακάτω πίνακα σχετικά με τα χαρακτηριστικά των αγορών εξερχόμενο τουρισμό από την Ευρώπη.

Προφίλ αγορών εξερχόμενου Αθλητικού τουρισμού από την Ευρώπη								
	Γερμανία	Ελβετία	Ηνωμένο Βασίλειο	Βέλγιο	Σκανδιναβία	Γαλλία	Ολλανδία	Ρωσία
Επισκέπτες σε χιλιάδες	1.204	729	562	463	424	412	214	171
Διανυκτερεύσεις σε χιλιάδες	11.197	5.103	4.665	2.778	3.138	1.813	2.440	2.787
Εσοδή στην Ελλάδα σε χιλιάδες €	1.289.484	804.816	522.098	323.174	416.792	230.720	206.938	246.753
Εσοδή στην Ελλάδα ανά ταξίδι / ημέρα	€ 1.071 / € 115	€ 1.104 / € 158	€ 929 / € 112	€ 698 / € 116	€ 983 / € 133	€ 560 / € 127	€ 967 / € 85	€ 1.443 / € 89
Κυριότερες ηλικιακές ομάδες	55-64, 45-54	35-44, 55-64	35-44, 45-54	25-34, 45-54	25-34, 35-44	25-34, 45-54	45-54, 35-44	15-24, 25-34
Ρόλο επισκεπτών	περισσότερες γυναίκες	περισσότεροι άνδρες	περισσότεροι άνδρες	περισσότεροι άνδρες	περισσότεροι άνδρες	περισσότεροι άνδρες	περισσότεροι άνδρες	περισσότεροι άνδρες
Οικογενειακό εισόδημα	89% ανώτερο και μέσο ανώτερο	84% ανώτερο και μέσο ανώτερο	86% ανώτερο και μέσο ανώτερο	77% ανώτερο και μέσο ανώτερο	79% ανώτερο και μέσο ανώτερο	72% ανώτερο και μέσο ανώτερο	83% ανώτερο και μέσο ανώτερο	65% ανώτερο και μέσο ανώτερο
Ποσοστό εκπαίδευσης	57% ανώτερο	88% ανώτερο	52% ανώτερο	62% μεσαίο	61% ανώτερο	64% ανώτερο	53% ανώτερο	78% ανώτερο
Μεγαλύτερη διάρκεια ταξιδιού (διανυκτερεύσεις)	48% 4-7 νύχτες	72% έως 7 νύχτες	63% έως 7 νύχτες	70% 4-11 νύχτες	70% έως 7 νύχτες	87% έως 7 νύχτες	37% 8-11 νύχτες	28% 4-7 και 21% 16-22 νύχτες
Όροι προορισμού	Νοτιοδυτική και Κεντρική Ευρώπη	Κεντρική και Νοτιοδυτική Ευρώπη	Δυτική και Νοτιοδυτική Ευρώπη	Δυτική και Κεντρική Ευρώπη	Νοτιοδυτική και Βόρεια Ευρώπη	Δυτική και Νοτιοδυτική Ευρώπη	Δυτική και Κεντρική Ευρώπη	Ανατολική και Νοτιοδυτική Ευρώπη
Κυριότερα μέσα ενημέρωσης	Internet, ταξιδιωτικό οδηγό	Internet, φίλοι/συγγενείς	Internet, ταξιδιωτικό γραφείο	Internet, φίλοι/συγγενείς	Internet, περιοδικά	Internet, φίλοι/συγγενείς	Internet, ταξιδιωτικό γραφείο	Internet, ταξιδιωτικό γραφείο
Κυριότεροι τρόποι κράτησης	Internet, ξενοδοχείο ή άλλο κατάλυμα	Internet, ξενοδοχείο ή άλλο κατάλυμα	Internet, ξενοδοχείο ή άλλο κατάλυμα	Internet, ξενοδοχείο ή άλλο κατάλυμα/ ταξιδιωτικό πρακτορείο	Internet, ταξιδιωτικό πρακτορείο	Internet, ταξιδιωτικό πρακτορείο	Internet, ξενοδοχείο ή άλλο κατάλυμα	Internet, γραφείο μεταφ. μέσου
Προγραμματισμός κράτησης	32% 4-6 μήνες πριν	44% έως και 1 μήνα πριν	38% 4-6 μήνες πριν	57% έως και 1 μήνα πριν	41% 2-3 μήνες πριν	58% έως και 1 μήνα πριν	32% 4-6 μήνες πριν	81% έως και 1 μήνα πριν

Πηγή: IPK International, έρευνα για SETE Intelligence

Όπως πρέπει να συμβαίνει σε κάθε πεδίο όπου παρέχονται υπηρεσίες κρίνεται βαρύνουσα σημασία η άποψη των ίδιων των συμμετεχόντων. Προκειμένου να επιτευχθεί το μέγιστο ωφέλιμο αποτέλεσμα είναι κρίσιμο για μία ξενοδοχειακή μονάδα είναι σε θέση να αναγνωρίσει αφενός τις ανάγκες των αθλητικών τουριστών αλλά και την άποψη που φέρουν οι ίδιοι σχετικά με τις προσφερόμενες υπηρεσίες, τα όσα προτιμούν, τους λόγους, που τους οδήγησαν να επιλέξουν το συγκεκριμένο τουριστικό πακέτο, αλλά και τα στοιχεία σχετικά με τον χαρακτήρα τους όπως και απαραίτητα δημογραφικά δεδομένα (Σουβατζή, et al,2003).

Η έρευνα διεξάγεται σε 4 ξενοδοχεία πολυτελείας και σε 8 Α κατηγορίας στην περιοχή της Κρήτης και το δείγμα συμμετοχής ήταν 403 τουρίστες εκ των οποίων 225 άντρες και 178 γυναίκες. Από αυτούς το 67,5% από τους άνδρες παραδέχτηκαν πως αθλούνται συστηματικά αλλά και επιλέγουν την αθλητική αναψυχή, ενώ παράλληλα προέβησαν σε θετική αποτίμηση σε επίπεδο υγείας της αθλητικής αναψυχής. Στην ίδια κατηγορία το ποσοστό των γυναικών ανερχόταν σε 65,4% (Πυνηρτζής, 1998).

Και τα δύο φύλα θεωρούν τις αθλητικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των διακοπών, ως ωφέλιμο τρόπο για να σπαταλήσει κανείς τον ελεύθερό του χρόνο και παραδέχτηκαν πως τους δημιουργούν αισθήματα θετικής διάθεσης. Αποτελούν ταυτόχρονα τρόπο διασκέδασης, ενώ ενισχύουν τη φυσική κατάσταση παραγκωνίζοντας την ένταση δημιουργώντας πρόσφορο έδαφος για ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων (Λύτρας, 2002). Αυτό που παρατηρείται κυρίως είναι το ότι αποσυμπιέζονται από το άγχος και την πίεση της καθημερινής πραγματικότητας. Οι άνδρες καταθέτουν πως η συμμετοχή τους σε αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής τους παρέχει βοήθεια ώστε να γίνουν περισσότερο κοινωνικοί σε ποσοστό 56,7% ενώ οι γυναίκες σε ποσοστό 52%, διατείνονται πως οι αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής τους προσφέρουν κυρίως τη διαφυγή από την αγχωτική πραγματικότητα.

Σχετικά με τις αθλητικές δραστηριότητες που επιλέγουν τα δύο φύλα κατά τη διάρκεια των διακοπών τους κατατέθηκαν οι παρακάτω απόψεις. Οι γυναίκες αρέσκονται να επιλέγουν την ποδηλασία, το περπάτημα, την κολύμβηση, και τη γυμναστική σημειώνοντας, την προτίμησή τους στην ενόργανη σε σχέση, με την πρωινή γυμναστική, ενώ παράλληλα εκφράζουν την επιθυμία τους να ασχοληθούν σε μεγαλύτερο βαθμό με δραστηριότητες που ήθελαν και οι άντρες. Σε ότι αφορά στο ανδρικό φύλο, καταπιάνονται με αθλητικές δραστηριότητες, όπως κολύμβηση, ποδηλασία, τζόκινγκ, ενώ θα ήθελαν να ασχοληθούν και με θαλάσσια σπορ όπως υποβρύχιες καταδύσεις, Wind surfing, ιστιοπλοΐα, κωπηλασία, ιπασία, γκολφ, και πρωινή γυμναστική.

Σε έρευνα των Ατσαλάκη και Ντεβέ (1999) προσπαθούν να διερευνήσουν την επιλογή των αθλητικών δραστηριοτήτων από τους τουρίστες κατά τη διάρκεια των διακοπών τους σε σχέση με εκείνες που επέλεγαν να εξασκήσουν στον μόνιμο τόπο κατοικίας τους. Το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε αποτελούνταν από 120 τουρίστες ενός ξενοδοχείου της Κρήτης. Αυτό το οποίο συνάγεται από την έρευνα τους, είναι πως

μικρό ποσοστό τουριστών επέλεξε να ασχοληθεί με κάποια αθλητική δραστηριότητα που δεν συνήθιζε να εξασκεί. Οι τουρίστες, όπως ακριβώς έκαναν και στον τόπο μόνιμης κατοικίας τους ασχολήθηκαν με προσφιλείς σε αυτούς δραστηριότητες, όπως το περπάτημα η ποδηλασία και η κολύμβηση(Ατσαλακης, 1999).

2.5.2 Η προβολή του τόπου

Τα αθλητικά δρώμενα, η ανάπτυξη υποδομών και εγκαταστάσεων και μία σειρά άλλων παραγόντων δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη ενός τόπου σε επίπεδο τουρισμού ενώ παράλληλα συμβάλλουν σε καταλυτικό βαθμό, ώστε να αναπτυχθεί η προβολή του τουριστικού προορισμού ως εικόνα (Pyo, 2005). Η εικόνα του προορισμού σύμφωνα με τον Crompton αναφέρεται στην αντίληψη και εντύπωση που σχηματίζει επισκεπτόμενος, για κάποιον προορισμό σε συνδυασμό με το σύνολο των ιδεών των απόψεων και των προσδοκιών που του δημιουργούνται (Crompton, 1979). Παραθέτοντας κάποιες επιπλέον απόψεις σχετικά με την εικόνα του προορισμού παρατηρείται πως η Echtner και Ritchie ορίζουν την εικόνα του προορισμού ως την εντύπωση ολοκληρωμένης διάστασης που σχηματίζεται για τον τόπο προορισμού σε συνδυασμό με τις αντιλήψεις του επισκεπτόμενου σχετικά με τα χαρακτηριστικά που φέρει ο προορισμός (Echtner, & Ritchie, 1991).

Όπως επισημαίνει ο Prebensen, η πεποίθηση για την προβολή του τουριστικού προορισμού δέχεται επιδράσεις από την πρότερη πληροφόρηση αλλά και την εμπειρία που διαθέτει επισκεπτόμενος σε τουριστικό επίπεδο (Prebensen, 2007). Η εικόνα του προορισμού είναι αυτή η οποία επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό το αν οι τουρίστες θα επισκεφτούν τον προορισμό ή αν θα προβούν σε επανάληψη της επίσκεψής τους ή αν θα προωθήσουν θετικές εντυπώσεις σε δυνάμει επισκέπτες. Έρευνες καταδεικνύουν πως αναπτύσσεται συσχετισμός θετικού προσήμου μεταξύ της προβολής του προορισμού σε σχέση με το επίπεδο οργάνωσης των αθλητικών δρώμενων, σε σχέση με μία μελλοντική επανάληψη τόσο στο ίδιο το μέρος όπου διοργανώνονται τα αθλητικά δρώμενα όσο και σε ότι αφορά στην ίδια τη συμμετοχή στις αθλητικές εκδηλώσεις (Καπλανίδου, 2007).

Σε ότι αφορά στη διάπλαση της προβολής του τόπου κρίνεται απαραίτητη η πληροφόρηση σχετικά με το μέρος, καθώς και η στόχευση στη μερίδα των επισκεπτόμενων που επιδιώκουν επίσκεψη στο συγκεκριμένο μέρος, έτσι ώστε να

υπάρχει σαφής καθορισμός των αξιοθέατων αλλά και κατάλληλη προώθηση τους όπως και σχεδιασμός νέων (Lew & McKercher, 2006). Σε περίπτωση που η προβολή του τόπου σχεδιαστεί αποτελεσματικά τα θετικά οφέλη προεκτείνονται σε πολλά επίπεδα, όπως για παράδειγμα σε σχέση με την δημιουργία μεγαλύτερου περιθωρίου κέρδους, προσηλωμένων επισκεπτών στον τόπο, αύξηση της εμπορικής αξίας, αποτελεσματικής προώθησης marketing αλλά και ανάπτυξη συνεργασιών σε ιδιωτικό επίπεδο.

Ο Γκοτζιούπας, αναφέρει χαρακτηριστικά πώς για την ανάπτυξη της εικόνας ενός τόπου θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη ορισμένα χαρακτηριστικά της δυνατότητας φιλοξενίας τουρισμού Αθλητικού επιπέδου, σε σχέση με τον ίδιο τον προορισμό (Γκοτζιούπας, 2008). Ειδικότερα κρίνεται ως αναγκαίο σε ένα πρώτο επίπεδο, οι αθλητικές εγκαταστάσεις, όπως γίνεται αντιληπτό διαδραματίζουν, σημαίνοντα ρόλο καθώς παρέχουν τη δυνατότητα για την ανάπτυξη πολλαπλών αθλημάτων. Επιπρόσθετα η προσβασιμότητα θα πρέπει να είναι εφικτή για όλους λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τις αποστάσεις από τα σημεία μεταφοράς, όπως αεροδρόμια, λιμάνια, σταθμούς αλλά και γενικότερα οδικά δίκτυα.

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, κάτι το οποίο επισημαίνεται είναι η αναγνωρισιμότητά του προορισμού σε επίπεδο που να ξεπερνά την εθνική εμβέλεια. Επιπλέον οι αγώνες σε επίπεδο αριθμού και ποικιλίας καθώς και τα ίδια τα προγράμματα αναψυχής και η υψηλή ποιότητα παροχής αθλητικών υπηρεσιών αποτελούν παράγοντες βασικούς για την δημιουργία της εικόνας προβολής του προορισμού. Κρίνεται σημαντικό επίσης το επίπεδο της διαμονής, εστίασης, ψυχαγωγίας και γενικότερα των υποδομών που άπτονται του τουρισμού.

Σε ένα τρίτο επίπεδο, ένα άλλο στοιχείο είναι η ανάδειξη των φυσικών πόρων που θα καθίστανται ελκυστικοί για τους εν δυνάμει επισκέπτες, εννοώντας τα ποτάμια, ορεινούς όγκους παραλίες αλλά και αξιοθέατα. Σημαντικό επίσης παράγοντα για την δημιουργία μιας ισχυρής εικόνας ενός προορισμού που θα αποφέρει μελλοντική αύξηση της επισκεψιμότητας είναι και η επαρκής ιατρική περίθαλψη που θα πρέπει να διαθέτει υψηλές προδιαγραφές. Επιπλέον τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς θα πρέπει να παρέχουν στους επισκέπτες άνεση, ευκολία και πρόσβαση. Τέλος κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική η συσχέτιση με συγκεκριμένα αθλήματα του ίδιου του ανθρώπινου δυναμικού του τόπου, όπου θα λάβουν χώρα οι αθλητικές διοργανώσεις

2.6 Οι επιδράσεις της ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού

Είναι φαινόμενο των τελευταίων χρόνων η πληθώρα αθλητικών δρώμενων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της τουριστικής κίνησης. Το στοιχείο στο οποίο έγκειται η διαφοροποίηση του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος είναι ο σκοπός που στοχεύει στην μέγιστη δυνατή αύξηση των τουριστών που επισκέπτονται ένα τόπο προσελκύνοντας τους γύρω από ένα αθλητικό γεγονός. Προκειμένου ο Αθλητικός τουρισμός να γνωρίσει ανάπτυξη υπάρχει μία σειρά προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούνται και να εξασφαλίζουν υποδομές, υπηρεσίες σε πολλαπλά επίπεδα. Κάτι το οποίο σίγουρα πρέπει να υπάρχει είναι η οργάνωση από πλευράς πολιτείας αλλά και μακροπρόθεσμος σχεδιασμός, ώστε με αφορμή ένα αθλητικό δρώμενο να επιτευχθούν τα μέγιστα δυνατά κέρδη και οφέλη τόσο σε μεσοπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο (Hall & Higham, 2005). Μια ιδιαίτερα επωφελής έρευνα διεξήχθη σχετικά με το προαναφερόμενο ζήτημα, όπου σημειώθηκε μία προσπάθεια προσέγγισης των συνεπειών της οργάνωσης αθλητικών δρώμενων, ιδωμένων από οικονομική κοινωνική και περιβαλλοντική σκοπιά (Felderer, et al,2006).

Σχετικά με τις οικονομικές συνέπειες, η οργάνωση αθλητικών δρώμενων σαφώς προσφέρει νέες εργασιακές εμπειρίες μειώνοντας σε μεγάλο βαθμό την ανεργία, καθώς στο πεδίο του τουρισμού αξιοποιούνται πολλαπλές ειδικότητες με αποτέλεσμα το εύρος απασχόλησης είναι μεγάλο. Γενικά, επιτυγχάνεται η οικονομική ανάπτυξη καθώς προσελκύονται επενδύσεις που δυνητικά μπορεί να αποφέρουν μεγάλα οικονομικά οφέλη σε τοπικό επίπεδο. Πάραυτα στα πλαίσια των οικονομικών επιπτώσεων, αξίζει να αναφερθεί το λυπηρό φαινόμενο της αισχροκέρδειας που δυστυχώς ευδοκμεί στα πλαίσια του τουρισμού, όπου πολλές φορές σημειώνονται υπερτιμήσεις αδικαιολόγητες και υπερβολικές αυξήσεις των τιμών. Επίσης σε επίπεδο φορολογίας, παρατηρείται αύξηση, ιδιαιτέρως σε μέρη που ανθίζουν τουριστικά. Ανάλογη αυξητική ροπή σημειώνεται και στην αγορά ακινήτων όπου οι τιμές εκτοξεύονται δεδομένης της τουριστικής κίνησης και της αυξητικής τάσης της ζήτησης τουριστικού προϊόντος.

2.6.1 Οι οικονομικές προεκτάσεις του αθλητικού τουρισμού

Ο Αθλητικός τουρισμός στα πλαίσια της οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί πεδίο διερεύνησης για την επιστήμη της οικονομίας. Το γεγονός το οποίο δημιουργεί

αντιθετικές διαστάσεις για τους οικονομολόγους και κυρίως επιφέρει διχογνωμία είναι αφενός η μέθοδος που θα εξαγάγει τα συμπεράσματα και δευτερευόντως τα ίδια τα αποτελέσματα και οι προτάσεις τους. Πιο συγκεκριμένα οι οικονομικές συνέπειες σχετίζονται άμεσα με τον χώρο αλλά και την ίδια την οργάνωση του αθλητικού συμβάντος. Ωστόσο ο χώρος, η καταλληλότητα του, και η επιλογή του αποτελεί μία παράμετρο πολυπαραγοντική που σαφώς επιδρά στις μεταβλητές που υιοθετούν και χρησιμοποιούν τα εκάστοτε οικονομικά μοντέλα. Παραμένοντας στο πεδίο του χώρου εξετάζονται αφενός τα μεγέθη αλλά και τους γεωγραφικούς περιορισμούς αποτελεσματικά προκύπτει η διάκριση μικρής και μεγάλης εμβέλειας.

Όταν κάνουμε λόγο για αθλητικές διοργανώσεις μεγάλης εμβέλειας υπεισέρχονται παράγοντες μακροοικονομικοί, οπότε και τα μοντέλα τα οποία αξιοποιούνται είναι παρομοίως μακροοικονομικά. Η μακροοικονομική ανάλυση κρίνεται απαραίτητη καθώς οι γεωγραφικές περιοχές μεγάλης εμβέλειας συνθέτουν μία ενιαία οικονομική οντότητα που χαρακτηρίζεται από την σχετικά αυτόνομη λειτουργία. Διερευνώντας τις γεωγραφικές περιοχές μικρής εμβέλειας με βασικό όρο χαρακτηρισμό τον πληθυσμό ο οποίος εκτείνεται από μικρό έως μέσω γίνεται κατανοητό πως τα μοντέλα τα οικονομικά τα οποία χρησιμοποιούνται για να αποτιμήσουν τις οικονομικές συνέπειες είναι διαφορετικά και εστιάζουν βασικά στην ανάπτυξη της οικονομίας σε χωριό επίπεδο και λαμβάνουν υπόψη την μεταβλητή του εισοδήματος και της απασχόλησης.

Αυτό το οποίο εξαιρούν Burns, Mules Lunch & Jensen (1986) Σχετικά με τις οικονομικές επιπτώσεις των μεγάλων αθλητικών γεγονότων καθορίζεται από τρεις παράγοντες ρωτά το μέγεθος των δαπανών προκειμένου να δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή που θα φιλοξενήσει τους αγώνες στη συνέχεια οι σχετικές δαπάνες όσων επισκέπτονται το αθλητικό γεγονός και τέλος οι δαπάνες που άπτονται της οργάνωσης και της παροχής των σχετικών υπηρεσιών.

2.6.2 Κοινωνικές επιπτώσεις του Αθλητικού τουρισμού

Σε επίπεδο κοινωνικό, ο αθλητικός τουρισμός μπορεί να οδηγήσει στην οργάνωση και δημιουργία υποδομών κοινωνικού χαρακτήρα που ενδυναμώνει με κόπο και την οικονομία σε τοπικό επίπεδο αλλά προσφέρει παράλληλα και άυλα οφέλη που αφορούν κυρίως στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ της τοπικής κοινωνίας και των επισκεπτόμενων. Επιπρόσθετα σε τοπικές κοινωνίες εντός των οποίων αναπτύσσεται

το προϊόν του αθλητικού τουρισμού σημειώνονται και μακροπρόθεσμα οφέλη όπως: ανάπτυξη Υποδομών, βελτίωση οδικού δικτύου, αναβάθμιση των μέσων μαζικής μεταφοράς. Αυτό όμως το οποίο αξίζει σημειωθεί είναι η δημιουργία υποδομών Αθλητικού χαρακτήρα που ανεξάρτητα από τις αθλητικές εκδηλώσεις αποτελούν μελλοντικά κληρονομιά για την τοπική κοινωνία (Felderer, et al,2006).

Στον αντίποδα της θετικής αποτίμησης του αθλητισμού σε κοινωνικό επίπεδο, σαφώς υπάρχουν και οι αρνητικές επιπτώσεις που σχετίζονται κυρίως με την αλλοτρίωση της τοπικής ταυτότητας (Felderer, et al,2006). Επιπρόσθετα συχνά αναπτύσσονται αρκετές προβληματικές δυναμικές γύρω από το φαινόμενο ευρύτερα του τουρισμού και ειδικότερα του αθλητικού τουρισμού και σχετίζονται με την εμφάνιση περιστατικών βίας, με την ενδυνάμωση της ξενοφοβίας, αλλά και με την υπερβολική ανάπτυξη της βιομηχανοποιημένες ψυχαγωγίας.

2.6.3 Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του Αθλητικού τουρισμού

Σε επίπεδο περιβαλλοντικό εντοπίζεται μία προτεραιοποίηση θεμάτων που άπτονται της καθαριότητας και της ανακύκλωσης προκειμένου ο τόπος να πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις που αρμόζουν σε ένα περιβάλλον υψηλής επισκεψιμότητας από τουρίστες (Felderer, et al,2006). Γενικότερα παρατηρούνται τάσεις μείωσης της ρύπανσης, ενώ παράλληλα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη συντήρηση των μνημείων των αρχαιολογικών χώρων των αθλητικών εγκαταστάσεων και γενικά των σημείων αποτελούν χαρακτηριστικές προβολές του τόπου.

Στον αντίποδα εντοπίζονται και ισχυρές αρνητικές συνέπειες σε επίπεδο περιβάλλοντος που μπορούν να προκύψουν κυρίως από την υπερβολική οικοδόμηση, την υπερβολική κατανάλωση ενέργειας, ρύπανση και γενικότερα από την καταστρατήγηση δασικών εκτάσεων και χώρων πρασίνου. Προκειμένου να επιτευχθεί η ισορροπία μεταξύ του περιβάλλοντος και του τουρισμού έχοντας ως στόχο την ανάπτυξη του τουρισμού, θα πρέπει να θεσμοθετηθούν ρυθμίσεις και να παρθούν μέτρα που θα οδηγούν προς αυτή την κατεύθυνση. Βασικό στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για κάθε περιοχή είναι ο προσδιορισμός των δυνατοτήτων της τουριστικά, έτσι ώστε το επίπεδο ανάπτυξής της να μπορεί να συμβαδίσει με το αντίστοιχο φυσικό περιβάλλον της.

Παράλληλα κρίνεται σημαντική η εξισορρόπηση μεταξύ του τουρισμού και Περιβάλλοντος, παράγοντας που πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη κατά την διενέργεια μελετών χωροταξικών και ιδιαίτερα όσων σχετίζονται με την δημιουργία τουριστικών δομών. Επιπλέον στην ανάπτυξη τέτοιων μορφών τουρισμού πρέπει να πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις προκειμένου να επιτευχθεί η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και η ανάδειξη των πολιτιστικών στοιχείων του τόπου. Η περίπτωση δημιουργίας υποδομών θα πρέπει να υπαγορεύεται από εγκράτεια και σεβασμό προς τον τόπο, έτσι ώστε να προληφθούν οι ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες επίπεδο περιβάλλοντος.

Συνοψίζοντας οι περιβαλλοντικοί παράγοντες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο από τους φορείς που θεσμοθετούν το πλαίσιο τουριστικής ανάπτυξης όσο και από τους τοπικούς παράγοντες που οφείλουν να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη Προστασίας του τόπου Υποδοχής των επισκεπτών (Κοκκώσης & Τσάρτας, 2014).

Κεφάλαιο 3 Ο αθλητικός τουρισμός στο διεθνές και ελληνικό συγκείμενο

3.1 Ευρωπαϊκή πολιτική και αθλητικός τουρισμός

Ο Τερζάκης επισημαίνει πως τα τελευταία χρόνια ο αθλητισμός και η Ευρωπαϊκή Ένωση σημειώνουν αλληλεπιδράσεις δράσεις που διαρκώς εντείνονται. Προς αυτή την κατεύθυνση οδηγεί ο μεγάλος αριθμός αποφάσεων της ευρωπαϊκής δικαιοσύνης και της ευρωπαϊκής επιτροπής επιδρώντας σημαντικά στο πεδίο του αθλητισμού (Τερζάκης 2008). Κάτι το οποίο αποδεικνύεται τα τελευταία χρόνια είναι η όξυνση του ενδιαφέροντος για τον αθλητισμό από την πλευρά των οργάνων της ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ ταυτόχρονα η μετακίνηση του σχετιζόμενων με τα αθλητικά δρώμενα αποκτά ολοένα και μεγαλύτερες απαιτήσεις.

Προς επίρρωση των παραπάνω, οι εξελίξεις αποδεικνύουν την στροφή σε μία κατεύθυνση με σκοπό την γενικότερη αναβάθμιση του αθλητισμού και κατά προέκταση του αθλητικού τουρισμού. Υπό αυτό το πρίσμα κρίθηκε σκόπιμο να γίνει μια αναφορά στην εν λόγω ενότητα στην Λευκή Βίβλο και τη Συνθήκη της Λισαβόνας μέσα από τις οποίες παρουσιάζονται οι βασικές συνιστώσες της ευρωπαϊκής πολιτικής για τον αθλητικό τουρισμό

3.1.1 Η Λευκή Βίβλος

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ο Αθλητικός τουρισμός αποτελεί μία δραστηριότητα που εμπίπτει εντός των πεδίων τόσο του τουρισμού όσο και του αθλητισμού, θεωρείται μία παράμετρος σημαντική που συμβάλλει ισχυρά στην ανάπτυξη και προώθηση κοινών ευρωπαϊκών στόχων επιδιώκοντας την αλληλεγγύη και την ευημερία των λαών της Ευρώπης. Ο Αθλητικός τουρισμός εκτός της κοινωνικής διάστασης που φέρει σαφώς προϋποθέτει οικονομικά συμφέροντα και παράγοντες που θεσμοθετούνται από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωση (Δαδινοπούλου, 2008). Καθώς πρόκειται για ένα φαινόμενο πολυπαραγοντικό που ενέχει εντός του, τόσο κοινωνικούς όσο και οικονομικούς, πολιτισμικούς παράγοντες, αυτομάτως ως έργο προεκτείνει δυσχέρειες, δεδομένης της έλλειψης μιας ενιαίας Ευρωπαϊκής πολιτικής σχετικά με τον αθλητισμό.

Η υπάρχουσα ευρωπαϊκή συνθήκη για τον αθλητισμό θα πρέπει να διέπεται από χαρακτηριστικά συντονισμού στήριξης και αλληλοσυμπλήρωσης των πολιτικών που θεσμοθετούνται σε κάθε κράτος που υπάγεται εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Λευκή

Βίβλος ακριβώς κινείται προς αυτή την κατεύθυνση εξασφαλίζοντας μία κοινή ευρωπαϊκή πολιτική σε επίπεδο αθλητισμού. Η αναγκαιότητα αυτής της συνθήκης διαγράφεται έντονη δεδομένου του σημαντικού ρόλου που λαμβάνει ο αθλητισμός στα πλαίσια της κοινωνίας, της υγείας, του πολιτισμού αλλά επιπλέον και ως κρίκος συνεκτικότητας της κοινωνίας.

Η ευρωπαϊκή νομοθετική πραγματικότητα σε σχέση με τον αθλητισμό σήμερα περιορίζεται στην θεσμοθέτηση και διαφύλαξη, κυρίως Οικονομικών συμφερόντων εντός των πλαισίων ανταγωνισμού ανάμεσα στα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ευρωπαϊκή νομοθεσία θα πρέπει να συμπεριλάβει εντός των πλαισίων της καθώς και να προβλέπει ρυθμίσεις που θα σχετίζονται και με κοινωνικές προεκτάσεις. Η άσκηση πολιτικής από τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρει σαφή αντίκτυπο στην αντίληψη αλλά και την οργάνωση του αθλητικού πεδίου στην γηραιά ήπειρο και κυρίως σε ότι αφορά στις κοινωνικές προεκτάσεις που φέρει. Τα όσα διέπουν την εσωτερική αγορά των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και ο νόμος του ανταγωνισμού αφορούν και στον αθλητισμό τουλάχιστον, έως ότου πρόκειται για μία δραστηριότητα με πάγιο χαρακτηριστικό το οικονομικό συμφέρον.

Ωστόσο υπάρχουν πολλαπλά ζητήματα που αποτελούν παρελκόμενα του αθλητισμού και θα πρέπει να ρυθμίζονται από το κοινό Ευρωπαϊκό δίκαιο. Ως τέτοια ζητήματα εννοούνται όλα τα σχετικά με τις εθνικές ομάδες των κρατών, τα σχετικά με τα τηλεοπτικά δικαιώματα μετάδοσης των αθλητικών δρώμενων, αλλά και σε οικονομικό επίπεδο ότι σχετίζεται με χορηγία και χρηματοδότηση του αθλητισμού. Επομένως ο αθλητισμός αποτελεί μία ευρωπαϊκή υπόθεση δεδομένο που προκαλεί ορισμένες φορές δυστοκία και αβεβαιότητα, καθώς η οργάνωση του βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τις ρυθμίσεις της ευρωπαϊκής Δικαιοσύνης. Πάραυτα ο αθλητισμός διαθέτει κοινωνική χροιά, γεγονός που τον καθιστά μοναδικό σε σχέση με άλλες διαστάσεις. Τηρουμένων των αναλογιών, τον Δεκέμβριο του 2000 με τη διακήρυξη της Νίκαιας οι πρωθυπουργοί της Ευρώπης έστρεψαν την προσοχή τους στην αναγκαιότητα εφαρμογής ενιαίας πολιτικής, η οποία θα διαφυλάσσει τα επιμέρους χαρακτηριστικά του αθλητισμού και του κοινωνικού χαρακτήρα του στα πλαίσια της Ευρώπης.

Το έτος 2004 αποτέλεσε το ευρωπαϊκό έτος εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού, όπου τονίστηκε εμφαντικά προέκταση του αθλητισμού στην κοινωνία. Σε πρακτικό

επίπεδο παρασχέθηκαν οικονομικές χορηγίες και χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων Αθλητικού χαρακτήρα σε επίπεδο εκπαίδευσης νέων αλλά και επαγγελματικής κατάρτισης. Επομένως η Λευκή Βίβλος αποτέλεσε το πρώτο έγγραφο πού καταστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αποσκοπεί στον καθορισμό της σημασίας και του ρόλου του αθλητισμού σε επίπεδο Ευρωπαϊκής κοινωνίας, καθόσον και στο να αναλύσει τον αντίκτυπο πού σημειώνει στην άσκηση Ευρωπαϊκής πολιτικής, όπως και στο να χαράξει μελλοντικές στρατηγικές. Ήταν αναμενόμενο η Λευκή Βίβλος, καθώς αποτέλεσε το πρώτο ρυθμιστικό έγγραφο να σημειώνει κάποιες ελλείψεις σχετικά με την επίλυση ζητημάτων και μάλιστα όσων σχετίζονται με την οργάνωση του αθλητισμού σε Ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και ως προς τον ρόλο που θα επιτελέσουν οι μεμονωμένες πολιτικές των Ευρωπαϊκών κρατών. Σίγουρα δεν κατορθώνει απόλυτα την θέσπιση ενός πλαισίου ρυθμίσεων σχετικά με τον Ευρωπαϊκό αθλητισμό, ωστόσο δεν μπορούν να υποβαθμιστούν οι πολλαπλές θετικές συνέπειες που επέφερε στον χώρο του αθλητισμού.

Ειδικότερα, θεσμοθετήθηκαν όλες οι απαραίτητες προβλέψεις σχετικά με το «άνοιγμα» χρηματοδοτήσεων σε επίπεδο επενδύσεων στον τομέα του αθλητισμού σε όλο του το εύρος. Παράλληλα δημιουργήθηκε πρόσφορο έδαφος για την δημιουργία κοινής πολιτικής σε επίπεδο ευρωπαϊκής ένωσης σχετικά με τη μετακίνηση των αθλητών αλλά και την ενδυνάμωση του διαλόγου μεταξύ των αρχών του κάθε κράτους και των σχετικών φορέων, δημιουργώντας δίκτυα που προωθούσαν τον παραπάνω σκοπό (https://ec.europa.eu/commission/future-europe/white-paper-future-europe-and-way-forward_el.) Επιπλέον αναγνωρίστηκε η έντονη κοινωνική διάσταση του φαινομένου του αθλητισμού καθώς και η επίδραση που ασκεί σε πολλαπλούς τομείς, όπως στην εκπαίδευση καθώς σε επίπεδο υγείας ή ακόμα και σε επίπεδο κοινωνικού ιστού και κοινωνικών σχέσεων. Γενικά η Λευκή Βίβλος θα μπορούσε να ειπωθεί πως είναι η πρώτη ευρωπαϊκή ρυθμιστική πράξη που αποδίδει κοινωνικά χαρακτηριστικά στον αθλητισμό και αναγνωρίζει τις κοινωνικές προεκτάσεις του φαινομένου.

3.1.2 Η συνθήκη της Λισαβόνας

Το 2007 στη Λισαβόνα της Πορτογαλίας οι αρχηγοί των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβαίνουν σε έγκριση μιας μεταρρυθμιστικής συνθήκης που παρείχε στον αθλητισμό νομικό έρεισμα (Τερζάκης, 2008). Με τη συγκεκριμένη συνθήκη η Ευρώπη θα μπορούσε πλέον να αναλάβει δράση και να ενσκήψει

υποστηρικτικά προς τις μεμονωμένες πολιτικές των κρατών μελών της, σε ότι αφορά στο Πεδίο του αθλητισμού.

Αυτό που επιτυγχάνεται μέσω της ένταξης του αθλητισμού στη νέα αυτή συνθήκη είναι ανάδειξη μιας νέας δυναμικής στα πλαίσια του αθλητισμού που προεκτείνεται σε διαστάσεις της κοινωνίας. Ειδικότερα ο αθλητισμός έχει αρχίσει να αντιμετωπίζεται υπό δημοσιονομική σκοπιά, όπως η εκπαίδευση και ο πολιτισμός, που πλαισιώνονται από αντίστοιχες δραστηριότητες και εκπαίδευσης με κατεύθυνση την αλληλεπίδραση και την ανταλλαγή πληροφοριών. Με το άρθρο 149 της συνθήκης της Λισαβόνας προβλέπεται πως η ευρωπαϊκή κοινότητα θα αναλάβει να προωθήσει αθλητικά ζητήματα που ανακύπτουν εντός των ευρωπαϊκών συνόρων σεβόμενοι πάντα την ιδιαίτερη φύση του αθλητισμού τις δομές του αλλά και την εκπαιδευτική του λειτουργία.

Ουσιαστικά η Συνθήκη της Λισαβόνας αποτελεί ένα νομικό έρεισμα ικανό να προωθήσει την ανάπτυξη μιας ενιαίας Ευρωπαϊκής πολιτικής σε επίπεδο αθλητισμού στον αντίποδα των ρυθμίσεων των Εσωτερικών αγορών των κρατών της ευρωπαϊκής ένωσης. Αυτό το οποίο επιβεβαίωσε η αλλαγή έγκειται στην αντιμετώπιση του αθλητισμού. Ειδικότερα ο αθλητισμός θα αντιμετωπίζεται παράλληλα με την έκφραση της εκπαίδευσης της βιομηχανίας και του πολιτισμού. Για πρώτη φορά ο αθλητισμός εντάσσεται εντός μιας Ευρωπαϊκής συνθήκης και μάλιστα σε ισότιμο επίπεδο σε σχέση με τα κοινωνικά πεδία που προαναφέρθηκαν.

3.2 Ο αθλητικός τουρισμός στο διεθνές συγκείμενο

Το πεδίο του αθλητικού τουρισμού αποτελεί μία πολλά υποσχόμενη δραστηριότητα σε επίπεδο κέρδους που επιφέρει πολλαπλές δυνατότητες ανάπτυξης σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και ιδιώτες που λαμβάνουν μέρος στην διοργάνωση μεγάλων αθλητικών δραστηριοτήτων και γεγονότων. Όπως επισημαίνει η Καραντζαβέλου, αθλητικά γεγονότα όπως το παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου είτε οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν διοργανώσεις βασικού ενδιαφέροντος για τις χώρες που αναλαμβάνουν να τα διοργανώσουν(Καραντζαβέλου, 2004).

Ο Αθλητικός τουρισμός ως βασική έκφραση των τουριστικών δραστηριοτήτων αποτελεί μία διάσταση που αποσκοπεί στην προσέλκυση τουριστών που επιθυμούν είτε

να λάβουν μέρος ενεργά στην αθλητική διοργάνωση, είτε ως θεατές. Πρόκειται για μία ιδιαίτερα δαπανηρή διαδικασία που κατά προέκταση μπορεί να προσπορίσει οφέλη άμεσα και έμμεσα για την γεωγραφική εμβέλεια εντός της οποίας διοργανώνονται αθλητικές δραστηριότητες και αγώνες μεγάλου βεληνεκούς. Τα άμεσα οφέλη για την περιοχή είναι η κίνηση της οικονομίας, ενώ τα έμμεσα προεκτείνονται μελλοντικά, καθώς ο τόπος αναδεικνύεται σε πόλο έλξης και σημειώνεται αύξηση της επισκεψιμότητας.

Σε επίπεδο απασχόλησης ο Αθλητικός τουρισμός μπορεί να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας τονώνοντας την τοπική οικονομία και καταπολεμώντας την ανεργία. Γενικά παρατηρείται πως οι οικονομίες γεωγραφικών περιοχών όπου διεξάγονται αθλητικοί αγώνες γνωρίζουν άνθηση, ενώ παράλληλα τα έσοδα της ίδιας της πόλης στην οποία φιλοξενούνται οι αθλητικές διοργανώσεις, είναι μη αμελητέα δεδομένου ότι οι θεατές οι συμμετέχοντες και οι επισκέπτες ανέρχονται σε χιλιάδες. Είναι αρκετά τα παραδείγματα χωρών που ένα μεγάλο ποσοστό των τουριστικών εσόδων τους εισρέουν από το πεδίο του αθλητικού τουρισμού.

Παράλληλα η προσήλωση και η στροφή στον αθλητικό τουρισμό δίνει τη δυνατότητα στη χώρα για μία μακροπρόθεσμη τουριστική ανάπτυξη που κατ' επέκταση οδηγεί σε γενική αναβάθμιση των δομών, όπως για παράδειγμα των αθλητικών εγκαταστάσεων της γενικής εικόνας της πόλης αλλά και όλων όσων σχετίζονται με την ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Αυστραλίας που αναπτύχθηκε τουριστικά μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα ύστερα από την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων (Solberg & Preuss, 2007).

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι έχουν διεξαχθεί σημαντικές έρευνες σχετικά με τις χώρες που προσανατολίζονται σε επενδύσεις στον τομέα του αθλητικού τουρισμού. Η Αλεξανδρή (2008) παρουσιάζει την περίπτωση του Καναδά που γενικά αποτελεί ένα πρότυπο κράτος σε ότι αφορά στην παροχή κινήτρων για την υιοθέτηση ενός τρόπου ζωής περισσότερο ενεργητικού. Εξαιτίας αυτού χαράσσεται κρατική στρατηγική καθώς θεωρείται βαρύνουσα σημασίας ικανοποίηση των κατοίκων του Καναδά από την διοργάνωση εκδηλώσεων και γενικά διοργανώσεων αθλητικού χαρακτήρα προκρίνοντας ως βασική την ενασχόληση με δραστηριότητες τέτοιου τύπου.

Ο Αθλητικός τουρισμός σημειώνει μία ταχεία ανάπτυξη και είναι πολλές οι φορές που σε διεθνές επίπεδο επιλέγουν να επενδύσουμε στο συγκεκριμένο αυτό το πεδίο. Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ο Αθλητικός τουρισμός αποτελεί αντικείμενο προώθησης της του οικονομικού συστήματος ανάπτυξης λογίων ανταγωνιστικών προϋποθέσεων οδηγεί στην η θετική αποτίμηση της τουριστικής βιομηχανίας της χώρας καθώς τα κέρδη υπολογίζονται στα 45 δισεκατομμύρια δολάρια. Ταυτόχρονα στην Ευρώπη τα αποτελέσματα είναι μεγάλο μέγεθος καθώς το 26% των τουριστικών πακέτων σχετίζονται κατά κάποιο τρόπο με άσκηση αθλητικών δραστηριοτήτων η συμμετοχή αθλητικές δραστηριότητες.(Αλεξανδρής,2008). Μπαίνοντας σε μία αναλυτικότερη προσέγγιση του φαινομένου το 10% σχετίζεται με την αναψυχή στα πλαίσια της ημέρας το 5% σχετίζεται με χειμερινά σπορ το 6% με δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε ορεινούς όγκους Ενώ μόλις το 1% έχει συνάφεια με τα καλοκαιρινά σπορ.

Στην περίπτωση της Γερμανίας αθλητικές διακοπές καταλαμβάνουν το 55% από τους συνολικούς τουριστικούς προορισμούς ενώ τα ταξίδια που καταγράφονται και εντός των οποίων υπεισέρχεται η αθλητική παράμετρος ανέρχονται στα 32 εκατομμύρια (Γκουτζιουπας, 2006).Το ανάλογο ποσοστό στην περίπτωση της Μεγάλης Βρετανίας ανέρχεται στο 25% και περιλαμβάνει τουρίστες που επιλέγουν τουριστικά προϊόντα με κεντρική παράμετρο την συμμετοχή σε κάποιο αθλητικό δρώμενο. Στη Γαλλία ανάλογα ταξίδια καταλαμβάνουν το 25% επί του ποσοστού των συνολικών τουριστικών ταξιδιών και η Ολλανδία σημειώνει το ποσοστό το 52%. Αυτό το οποίο ξεχωρίζει την περίπτωση της Γαλλίας είναι η συνειδητοποίηση των κερδών που επιφέρει το πεδίο του Αθλητικού τουρισμού με αποτέλεσμα να παρατηρείται μία καμπή προς αυτή την κατεύθυνση

Στην Ισπανία η ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού συμπίπτει με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1992 και κυρίως κατά το διάστημα που ακολούθησε εξαιτίας της Μεγάλης επιτυχίας. Τα οφέλη που αποκόμισε η χώρα οδήγησαν την χώρα σε μία επιθετική πολιτική ανάπτυξης του τουρισμού. Πιο συγκεκριμένα αναπτύχθηκαν προορισμοί αποκτώντας μορφές αθλοτουριστικών μονάδων με τη σύμφωνη γνώμη και της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς διατέθηκαν μεγάλα ποσά προς την κατασκευή υποδομών. Αυτό οδήγησε σε μία αξιοσημείωτη αύξηση των κερδών με αποτέλεσμα η Ισπανία να κατατάσσεται παγκοσμίως στις τρεις πρώτες θέσεις τουριστικών προορισμών Αθλητικού χαρακτήρα.

Η Αυστραλία επιδίωκε μία θέση στον χάρτη του παγκόσμιου Αθλητικού τουρισμού. Δεδομένης της μεγάλης απόστασης και της αδυναμίας προσέγγισης της Ηπείρου από έναν μέσο επισκέπτη στράφηκε κυρίως επενδύοντας ώστε να προσελκύσει τον τουρίστα που θα την επισκεπτόταν κατ' επανάληψη κυρίως από τις χώρες της κοινοπολιτείας της (Lagos, et al, 2014). Χώρες σε αναπτυσσόμενες σε τουριστικό επίπεδο όπως η Κίνα, η Ινδία η Νότια Αφρική και το Κατάρ έκαναν χρήση της δυνατότητας που διαθέτει ο Αθλητικός τουρισμός προκειμένου να ενισχύσουν τα έσοδα που προέρχονται από την προώθηση του τουρισμού.

3.3 Ο αθλητικός τουρισμός στη Ελλάδα

3.3.1 Συνιστώσες της ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού στο ελληνικό συγκείμενο

Μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 παρατηρείται μία ισχυρή ανάπτυξη στο πεδίο του αθλητικού τουρισμού σε ότι αφορά στην Ελλάδα. Όπως προαναφέρθηκε οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν το σημείο καμπής και ιδιαίτερα ως προς τη θετική αποτίμηση τους σε επίπεδο εσόδων και οικονομικού οφέλους. Αυτό το γεγονός ώθησε τους επιχειρηματίες του κλάδου του τουρισμού, αφενός να εντάξουν εντός των υπηρεσιών τους και αθλητικές δραστηριότητες κι αφετέρου σε επίπεδο πολιτείας προκλήθηκε το ενδιαφέρον με αποτέλεσμα να δοθεί προτεραιότητα σε επενδύσεις σχετικά με την ανάληψη νέων αθλητικών διοργανώσεων (Preuss, 2005). Αυτές οι νέες κατευθύνσεις δημιούργησαν μία δυναμική και η Ελλάδα κατόρθωσε να γίνει μία δύναμη υπολογίσιμη ανάμεσα στις χώρες που αξιοποιούν τον αθλητικό τουρισμό.

Τα στατιστικά στοιχεία παρέχουν ενδείξεις σχετικά με την προτίμηση ευρωπαίων τουριστών, που φαίνεται να επιλέγουν την Ελλάδα ως προορισμό των διακοπών τους στα πλαίσια του αθλητικού τουρισμού. Μάλιστα αναδεικνύεται η υψηλή προτίμησή τους στην χώρα μας. Προς αυτή την κατεύθυνση σαφώς συντελεί το αθλητικό παρελθόν της χώρας σε επίπεδο παράδοσης και Διεθνούς αθλητικής ιστορίας. Σημαντικός παράγοντας για την επιλογή της, είναι η καταγωγή αφενός των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και η γνησιότητα του πνεύματος και της φιλοσοφίας τους. Παράλληλα η ύπαρξη ιστορικών μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και εγκαταστάσεων

προσελκύουν την πλειονότητα των αθλητικών τουριστών παρέχοντας δυνατότητες περαιτέρω αξιοποίησης.

Η Ελλάδα λόγω κλίματος αλλά και γεωφυσικής κατανομής προσελκύει τουρίστες με αθλητικά ενδιαφέροντα και κυρίως, όσους οι διακοπές τους έχουν κίνητρα αναψυχής στα πλαίσια του αθλητικού τουρισμού. Η ποικιλομορφία στις ακτογραμμές της χώρας αλλά και το χαρακτηριστικό ήπιο κλίμα Η χαμηλή υγρασία και οι ελάχιστες βροχοπτώσεις, συντελούν στην αναβάθμιση των αθλημάτων που σχετίζονται με τη θάλασσα. Όπως προαναφέρθηκε, οι αθλητικές δραστηριότητες που χαίρουν ιδιαίτερου ενδιαφέροντος στην Ελλάδα, από τους τουρίστες είναι η ιστιοπλοΐα, η ποδηλασία οι θαλάσσιες καταδύσεις, το σέρφινγκ. Εκτός των αθλητικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη θάλασσα, σημειώνουν έντονη ανάπτυξη και τα όσα λαμβάνουν χώρα στους ορεινούς όγκους (Βαρβαρέσος & Σωτηριάδης, 2014).

Ειδικότερα η πεζοπορία, η αναρρίχηση, η ποδηλασία είναι κάποια από τα αθλήματα προσφέρονται στην φύση της Ελλάδας. Παράλληλα λαμβάνουν χώρα βαρύνουσα σημασίας αθλητικές διοργανώσεις που προσελκύουν το παγκόσμιο ενδιαφέρον αθλητικών τουριστών και πιο συγκεκριμένα η διοργάνωση του Μαραθωνίου στην Αθήνα τον μήνα Νοέμβριο κάθε έτους, το «σπέτσαθλον», που εκδηλώνεται στο νησί των Σπετσών τον Μάιο αλλά και το Ναυαρίνο challenge στην Πελοπόννησο κάθε Σεπτέμβριο (Λαζανάκη & Παύλου, 2013).

Ο Λύτρας (1991) επισημαίνει πως προκειμένου να αναπτυχθεί το πεδίο του αθλητικού τουρισμού, κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, των φορέων του Υπουργείου τουρισμού, αθλητικών φορέων αλλά και δυνητικών επενδυτών ιδιωτικού χαρακτήρα, έτσι ώστε να επιτευχθεί μία κοινή στρατηγική που με την ενιαία και συνολική προσήλωση θα αποφέρει τα μέγιστα δυνατά οφέλη (Λύτρας 1991). Σημαντικός παράμετρος ανάπτυξης είναι και το ίδιο το νομοθετικό πλαίσιο που πρέπει να διαμορφωθεί κατά τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει και να προβλέπει ζητήματα σχετικά με την δραστηριοποίηση επιχειρήσεων που άπτονται του αθλητισμού. Ειδικότερα αυτό το νομοθετικό πλαίσιο θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει ρύθμιση σχετικά με τον έλεγχο της ποιότητας των εγκαταστάσεων, του προσωπικού αλλά και του εξοπλισμού. (Λύτρας 1991).

Παράλληλα ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται, το να κατοχυρωθεί νομοθετικά μία πληθώρα νέων επαγγελματιών σχετικών με τον χώρο του αθλητισμού, που θα επιδιώκουν να δημιουργήσουν προϋποθέσεις αρτιότητας και επαγγελματισμού. Ένας

επιπλέον παράγοντας, είναι αυτός της εξασφάλισης των απαραίτητων Υποδομών που θα παρέχουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας. Ασφαλώς, εκτός των υποδομών αυτό το οποίο αποτελεί αναγκαιότητα στην Ελλάδα είναι η οργάνωση της τουριστικής εκπαίδευσης τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε ακαδημαϊκό επίπεδο, έτσι ώστε να παρέχονται υψηλές οι υπηρεσίες αλλά και να εξέρχονται στελέχη άρτια καταρτισμένα, έτοιμα να συνδράμουν στο πεδίο του αθλητικού τουρισμού (Λύτρας, 1991).

3.3.2 Αναπτυξιακά οφέλη του αθλητικού τουρισμού στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τον Γκουτζιουπα (2006), ο Αθλητικός τουρισμός συμβάλλει σημαντικά στην αύξηση του τουριστικού ΑΕΠ μιας χώρας. Συγκεκριμένα ο Αθλητικός τουρισμός καταλαμβάνει περίπου το 15% επί του συνολικού τουριστικού προϊόντος μιας χώρας. Παράλληλα η τοπική οικονομία ενεργοποιείται έτσι ώστε Αληθεύει η συζήτηση που απαιτεί η διοργάνωση του αθλητικού γεγονότος (Γκουτζιουπας,2006). Ο κύκλος εργασιών αυξάνεται λόγω της επιμήκυνσης του διαστήματος λειτουργίας των καταλυμάτων διαμονής, εστίασης και διασκέδασης, έτσι ώστε να επιτευχθεί η ανταπόκριση σε αναλογία με τη ζήτηση. Επιπρόσθετα η ανεργία καταπολεμάται εξαιτίας των νέων ευκαιριών απασχόλησης που προκύπτουν, ενώ παράλληλα δημιουργούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις, έτσι ώστε να ευδοκιμήσει η οικονομία σε τοπικό επίπεδο.

Επιπρόσθετα προσελκύονται κεφάλαια ιδιωτικής πρωτοβουλίας, έτσι ώστε να επιτευχθεί η αναβάθμιση των υποδομών και των εγκαταστάσεων. Καθώς ο τόπος αποκτά αναγνωρισιμότητα αυτό μπορεί να οδηγήσει σε πιθανή μελλοντική αύξηση της επισκεψιμότητας. Σε επίπεδο κοινωνίας, θα μπορούσε να ειπωθεί πως οι δεσμοί μεταξύ των κατοίκων ενδυναμώνονται καθώς όλοι ενεργοποιούνται έχοντας έναν κοινό στόχο. Τουρισμός εντείνει και ισχυροποιεί την αλληλεπίδραση καθώς μέσω της ώσμωσης κατοίκων και επισκεπτόμενων, υπάρχει εκατέρωθεν συνεισφορά σε ότι αφορά στο πολιτισμικό κεφάλαιο του τόπου (Γκουτζιούπας, 2006).

3.3.3 Η περίπτωση των Ολυμπιακών αγώνων στην Ελλάδα

Στην ενότητα αυτή κρίνεται σκόπιμο να γίνει αναφορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες οι οποίοι αναγνωρίζονται ως το μεγαλύτερο αθλητικό γεγονός σε παγκόσμια κλίμακα. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες

συνιστούν ένα διεθνές αθλητικό γεγονός το οποίο διοργανώνεται ανά τέσσερα έτη με απώτερο σκοπό την καλλιέργεια του ανθρώπου μέσα από τον αθλητισμό αλλά και τη ανάδειξη της συνεισφοράς της παγκόσμιας ειρήνης. Δεν θα πρέπει να παραλειφθεί ότι οι ρίζες των Ολυμπιακών Αγώνων τοποθετούνται στην Αρχαία Ελλάδα. Ενώ η αναβίωση τους ξεκίνησε από την Αθήνα το 1896. Έως τα τέλη της δεκαετίας του 1970 η συμμετοχή από τη μεριά των αθλητών είχε περισσότερο ερασιτεχνικό χαρακτήρα στοιχείο το οποίο άρχισε να διαφοροποιείται από τη δεκαετία του 1980 και εξής όπου οι αγώνες διευρύνουν τους ορίζοντές τους, με την έννοια ότι έδωσαν τη δυνατότητα σε επαγγελματίες αθλητές να συμμετάσχουν σε αυτούς (Young & Abrahams, 2017).

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει να γίνει και στο ζήτημα της εμβέλειας που έχουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες αλλά και στο γεγονός ότι προσελκύουν μεγάλο αριθμό θεατών ανά τον κόσμο. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στους Ολυμπιακούς Αγώνες που πραγματοποιήθηκαν το 2016 στη Βραζιλία συμμετείχαν περίπου 12.000 αθλητές από 207 χώρες (IOC, 2018). Η εμβέλεια των Ολυμπιακών Αγώνων καθίσταται εμφανής και μέσα από την υψηλή τηλεοπτική εμβέλεια που έχουν (IOC, 2012). Συμπληρωματικά προς τα παραπάνω λειτουργεί το γεγονός ότι αν και τα έσοδα που προέρχονται από τις πωλήσεις των εισιτηρίων περιορίζονται στο 5% για την Ολυμπιακή επιτροπή, ωστόσο η πόλη που αναλαμβάνει τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων έχει πολλαπλά οφέλη σε επίπεδο προσέλκυσης τουρισμού. Με βάση τα στοιχεία της IOC (2016) στη Βραζιλία ο αριθμός των τουριστών ανήλθε περίπου στα 1,2 εκατομμύρια κατά τη διάρκεια των αγώνων.

Η οργάνωση και η ανάληψη των Ολυμπιακών αγώνων από την Αθήνα το 2004 απέφερε πολλαπλά οφέλη που δεν περιορίστηκαν μόνο στον οικονομικό τομέα (Γκουτζιουπας, 2006). Σημειώθηκε μία σημαντική αύξηση του τουρισμού αλλά και του συνόλου των διανυκτερεύσεων στην πόλη της Αθήνας, όχι μόνο για το έτος 2004 αλλά και για τις χρονιές που ακολούθησαν. Χαρακτηριστική είναι η αύξηση της τάξεως του 10% κατά το έτος 2005 συγκριτικά με το έτος 2004. Παράλληλη αυξητική τάση σημειώθηκε στο σύνολο της Ελλάδας ως προς τον αριθμό των διανυκτερεύσεων και η αύξηση εντοπίζεται στο 5% κατά το έτος 2005 σε σχέση με το 2004. Η Ελλάδα κατόρθωσε μέσω της ανάληψης του εγχειρήματος των Ολυμπιακών Αγώνων να καταστεί μία χώρα Διεθνούς κύρους σε επίπεδο ασφάλειας και αξιοπιστίας (Γκουτζιουπας, 2006). Παράλληλα σύμφωνα με έρευνες που διεξάχθηκαν οι επισκέπτες των Ολυμπιακών Αγώνων αποτίμησαν θετικά την εμπειρία συμμετοχής και την επίσκεψη στους ολυμπιακούς σε ποσοστό 90%. Αυτό μακροπρόθεσμα αποτιμάται

ως μία θετική διαφήμιση που ενδεχομένως θα αποφέρει μελλοντικούς επισκέπτες στην Ελλάδα παρέχοντας ισχυρό κίνητρο να επιστρέψουν σε αυτήν να μεταφέρουν την εμπειρία τους σε άλλους που θα την επιλέξουν ως χώρα επίσκεψης (Kasimati, 2009).

Αξίζει να σημειωθεί πως κατά τη διάρκεια των αγώνων τουρίστες που επισκέφτηκαν την Αθήνα με αφορμή την διεξαγωγή του συγκεκριμένου Αθλητικού δρώμενου ανήλθαν περίπου στις 500.000. Γενικά οι ολυμπιακοί αγώνες της Αθήνας το 2004 υπήρξαν το σημείο καμπής για την αναβάθμιση και την βελτίωση των υποδομών Αθλητικού τομέα ενώ παράλληλα η δημιουργία νέων αθλητικών Υποδομών ανάγουν την Ελλάδα μία υπολογίσιμη δύναμη στο στην παγκόσμια αθλητική πραγματικότητα δημιουργώντας κατά προέκταση ερείσματα για μελλοντική Ανάληψη αθλητικών διοργανώσεων.

3.3.4 Οι Μαραθώνιοι

Στη σύγχρονη εποχή το τρέξιμο σε τεχνικό επίπεδο είναι μία μορφή αθλητισμού που σε παγκόσμια εμβέλεια προσελκύει ιδιαίτερο ενδιαφέρον (Yair, 1992). Αυτοί οι οποίοι λαμβάνουν μέρος αποτιμούν θετικά τη συμμετοχή στη συγκεκριμένη μορφή άθλησης εξαιτίας των συναισθημάτων που τους παρέχονται καθώς και εξαιτίας των θετικών επιδράσεων τόσο σε ψυχικό όσο και σε σωματικό επίπεδο. Η συμμετοχή σε Μαραθώνιο αποτελεί μία παγκόσμια πρόκληση για τους δρομείς και γνωρίζει μία συστηματική ανάπτυξη τουλάχιστον τα τελευταία χρόνια σε διεθνές επίπεδο τέτοια που σχεδόν όλες οι μεγάλες πόλεις διοργανώνουν Μαραθώνιους ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Η συγκεκριμένη μορφή άθλησης, ο Μαραθώνιος, αποφέρει στις περισσότερες χώρες που τον διοργανώνουν εισροή συναλλάγματος αλλά και γενικότερα συμβάλλει στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού (Hallmann, et al,2010).

Παράλληλα καθώς αναπτύσσονται τέτοιου είδους διοργανώσεις κατορθώνεται η συγκέντρωση χρημάτων για κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς σκοπούς. Εξάλλου τα οφέλη για τον τόπο διοργάνωσης τέτοιων αθλητικών δρώμενων είναι πολλαπλά και συγκαταλέγονται εντός αυτών έσοδα που προκύπτουν από κόμιστρα σε Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, έξοδα διαμονής, εστίασης, έσοδα που προκύπτουν από αντίτιμα εισιτηρίων σε αρχαιολογικά μνημεία αλλά και μακροπρόθεσμα, η προσέλκυση τουριστών και η αύξηση της επισκεψιμότητας. Αξίζει να αναφερθεί πως τα έσοδα δεν

είσαι εισρέουν μόνο από τους συμμετέχοντες σε τέτοιες διοργανώσεις, αλλά κυρίως από τους θεατές που συχνά ανέρχονται σε χιλιάδες.

Σημαντικοί και μεγάλοι Μαραθώνιοι που διοργανώνονται παγκοσμίως είναι οι Μαραθώνιοι ευρωπαϊκού επιπέδου που διοργανώνονται στο Παρίσι, το Λονδίνο και το Βερολίνο αλλά και ο Μαραθώνιος της Νέας Υόρκης και του Σικάγο στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Αξίζει να αναφερθεί πως οι συμμετέχοντες που τερμάτισαν κατά τη διάρκεια του Μαραθωνίου της Νέας Υόρκης το έτος 2016 ανήλθαν στις 50.264 άτομα, ενώ συνολικά οι μαραθώνιοι που διοργανώθηκαν στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ήταν 712 και στον Καναδά ήταν 52. (<https://aims-worldrunning.org/statistics/CurrentYearStatistics.html> 2016).

Σε ότι αφορά στα χαρακτηριστικά των μαραθωνίων ο παραδοσιακός μαραθώνιος περιλαμβάνει αποστάσεις μήκους 42,95 km ενώ οι μαραθώνιοι που συμπεριλαμβάνουν αποστάσεις μεγαλύτερες από τα 42 χιλιόμετρα, ορίζονται ως υπερμαραθώνιοι. Οι Υπερμαραθώνιο αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη δημοφιλία παγκοσμίως και ο αριθμός των αγώνων αλλά και των ατόμων που τελικά τερματίζουν αυξάνεται αναλογικά με την αύξηση των συμμετοχών, τόσο των γυναικών όσο και συμμετεχόντων με ηλικία άνω των 40 (Knechtle, et al, 2012). Προβαίνοντας σε μία αναλυτική καταγραφή των χαρακτηριστικών που φέρουν οι δρομείς υπερμαραθωνίου κυρίως προέρχονται από την Αφρική και μάλιστα από το ανατολικό τμήμα της. Οι συμμετέχοντες στον υπερμαραθώνιο των ΗΠΑ σε πλειοψηφία αποτελούνταν από άνδρες και μάλιστα σε ποσοστό 80,2% και σε ότι αφορά το κοινωνικό πολιτιστικό (Hoffman & Fogard, 2012).

Σε ότι αφορά στους λόγους που κινητοποιούν τους μαραθωνοδρόμους παρατηρείται ποικιλία. Ειδικότερα αναφέρεται πως στην Κένυα οι αθλητές που συμμετέχουν σε μαραθώνιους προβάλλουν ως κίνητρο το οικονομικό έτσι ώστε να παράσχουν βοήθεια στο οικογενειακό περιβάλλον (Onywera, et al, 2006). Ωστόσο εντοπίζονται και αθλητές κυρίως υπερμαραθωνίου που διαθέτουν οικονομική συνείδηση, οπότε τα όσα τους κινητοποιούν χαρακτηρίζονται από εσωτερικές προεκτάσεις. Σε ότι αφορά στα κίνητρα συμμετοχής σε μαραθώνιους επίσης παρατηρείται ποικιλία ώστε αποτελεσματικά να δημιουργούνται δρομείς διαφορετικών τύπων. Ειδικότερα τα κίνητρα αποσκοπούν κυρίως σε σωματικούς και ψυχικούς

λόγους, στην ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων αλλά και στην κοινωνικοποίηση και την ανάπτυξη προσωπικών κινήτρων και υψηλών στόχων.

Οι Ogles & Masters, 2003 συνοψίζουν ορισμένα από τα κίνητρα των δρομέων σε μαραθώνιους διακρίνοντας τα σε ορισμένες κατηγορίες

- ✓ Ψυχική αποσυμπίεση κι ενίσχυση της αυτοεκτίμησης
- ✓ Σωματική άσκηση και ευρύτερα οφέλη που σχετίζονται με την υγεία
- ✓ Υλοποίηση αγωνιστικών στόχων
- ✓ Δημιουργία κοινωνικών σχέσεων αλλά και αποδοχή Σε κοινωνικό επίπεδο.

Βάσει των παραπάνω διακρίνονται οι δρομείς που φέρουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (Ogles & Masters, 2003):

- ✓ Ο δρομέας που αποσκοπεί σε συγκεκριμένους στόχους
- ✓ Ο δρομέας που έχει ως αυτοσκοπό τον ανταγωνισμό
- ✓ Ο δρομέας που εμφορείται από κίνητρα αυτοεπιβεβαίωσης
- ✓ Ο δρομέας που διαχειρίζεται με ενσυναίσθηση τον τρόπο ζωής του
- ✓ Και ο δρομέας που ενεργοποιείται από τον ενθουσιασμό του.

Ωστόσο διατυπώνεται και η άποψη σύμφωνα με την οποία κάποιος μπορεί να παρακινηθεί να ασχοληθεί με τον μαραθώνιο ακριβώς, επειδή επιθυμεί να αναζητήσει την μοναξιά και να απομακρυνθεί από κοινωνικές και διαπροσωπικές σχέσεις μέσω του ανταγωνισμού σε συνδυασμό με την εξασφάλιση ενός υγιεινού τρόπου ζωής και μιας καλής φυσικής κατάστασης (Leedy, 2000).

Οι Shipway & Jones, 2007 παραθέτουν κάποια χαρακτηριστικά του τρεξίματος σε μαραθώνιο βάση των οποίων οι δρομείς συνήθως βιώνουν μία ταύτιση με τους άλλους δρομείς καθώς τους δημιουργείται η αίσθηση ότι αποτελούν μέλη μιας κοινής ομάδας που αποσκοπεί σε συγκεκριμένους στόχους ενδιαφέροντα και με κοινά χαρακτηριστικά η συγκεκριμένη ταύτιση σε σχέση με την ομάδα ενδυναμώνει τα μέλη της σε σχέση με την δραστηριότητα του Μαραθωνίου και κατά κάποιο τρόπο τους υποβοηθά να επιτελέσουν τους τελικούς στόχους τους. Επιπλέον οι δρομείς παρουσιάζονται προσηλωμένοι στον Μαραθώνιο ακόμα και όταν συναντούν και οφείλουν να αντιμετωπίσουν δυσχερείς συνθήκες και δυσπραγίες όπως τραυματισμοί κατά τη διάρκεια του Μαραθωνίου.

Ένα επιπλέον χαρακτηριστικό που αποδίδεται στους δρομείς είναι η τάση τους να λαμβάνουν γνώση και περαιτέρω πληροφόρηση σχετικά με τον Μαραθώνιο. Βάσει στοιχείων που επισημαίνουν ο Πετρίδης και ο Μπατρακούλης, ένας δρομέας Μαραθωνίου της σύγχρονης εποχής ως επί το πλείστον διαθέτει μόρφωση απασχολείται στον ιδιωτικό τομέα, ενώ σε σχέση με το βιοτικό τους επίπεδο ανήκουν στην μεσαία ή ανώτερη τάξη, ενώ ως προς την ηλικία διανύουν τη δεκαετία των 30 ετών (Πετρίδης, et al, 2013).

Κεφάλαιο 4 Συζήτηση/Συμπεράσματα

Ο αθλητισμός και ο τουρισμός είναι δύο έννοιες αλληλένδετες και αλληλεξαρτώμενες. Η ανάπτυξη του αθλητισμού και κατ' επέκταση του αθλητικού τουρισμού βασίζεται και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την παράλληλη ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών. Καθώς αναπτύσσονται και λαμβάνουν χώρα μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις οι άνθρωποι ολοένα και περισσότερο εκφράζουν την επιθυμία τους να ταξιδέψουν προκειμένου να παρακολουθήσουν είτε να συμμετάσχουν σε αυτά τα μεγάλα αθλητικά δρώμενα. Τέτοιες εκδηλώσεις χαρακτηρίζονται από τον ενθουσιασμό και την ένταση της εμπειρίας, δημιουργώντας αποτελεσματικά πολλούς υποψηφίους επισκέπτες στο μέρος διεξαγωγής των αγώνων.

Πάραυτα, ενώ ο αθλητισμός και ο τουρισμός σημειώνουν μία πληθώρα ομοιοτήτων, οι προσανατολισμοί τους διαφέρουν. Αυτό μπορεί να γίνει περισσότερο κατανοητό σε περίπτωση που εξετασθεί το τουριστικό περιβάλλον σε επίπεδο αμιγώς τουριστικό και σε επίπεδο αθλητισμού. Ο Αθλητικός τουρισμός σχετίζεται με τον αθλητισμό, ο οποίος αποτελεί το αιτιατό της τουριστικής δραστηριότητας, από την άλλη πλευρά ο τουριστικός αθλητισμός σχετίζεται με τον τουρισμό και την ανάλογη δραστηριότητα, όπου ο αθλητισμός αποτελεί την αιτία λειτουργώντας ως πόλος έλξης.

Στην περίπτωση του τουριστικού προσανατολισμού ο αθλητισμός αντιμετωπίζεται ως ένα αξιοθέατο, που αποκλειστικά ενθαρρύνει τους επισκέπτες προκειμένου να επισκεφτούν το συγκεκριμένο τόπο και να παρακολουθήσουν τις αντίστοιχες αθλητικές εκδηλώσεις. Στην περίπτωση του αθλητικού τουρισμού το επιδιωκόμενο διαφέρει σε σχέση με τον αμιγώς τουριστικό προσανατολισμό. Οι συμμετέχοντες αποσκοπούν στην μέγιστη δυνατή απόδοση αντίστοιχη της προετοιμασίας τους. Υπάρχει ένας σαφής στόχος τον οποίο επιδιώκουν ενώ παράλληλα

είναι υπαρκτοί πολλαπλοί παράγοντες παράπλευροι όπως τα οικονομικά οφέλη, η υποστήριξη και ο αγώνας των χωρών, των χορηγών αλλά και η ευγενής άμιλλα.

Αυτό το οποίο κρίνεται απαραίτητο ως συνιστώσα κάθε σημαντικής αθλητικής διοργάνωσης είναι η συνεργασία μεταξύ του τουρισμού και του αθλητισμού. Αυτό κρίνεται σκόπιμο ήδη από την πρώιμη φάση του σχεδιασμού προκειμένου να καταγράφουν οι ανάγκες και οι στόχοι, έτσι ώστε να προγραμματιστεί και να καταρτιστεί η ανάλογη βοηθητική υποδομή και οι εγκαταστάσεις αθλητικού χαρακτήρα, όσο και οι εγκαταστάσεις που αφορούν στην ψυχαγωγία και στην διαμονή των επισκεπτών. Ένας σημαντικός παράγοντας που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, είναι η μακροπρόθεσμη αξιοποίηση των εγκαταστάσεων και υποδομών, έτσι ώστε να είναι σε θέση να εξυπηρετούν αφενός αντίστοιχες αθλητικές διοργανώσεις όσο και την ίδια την τοπική κοινότητα και τους πολίτες.

Η Ελλάδα ως γενέτειρα των Ολυμπιακών Αγώνων αποτέλεσε έναν σημαντικό τουριστικό προορισμό πριν ακόμα η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών και των τρόπων μεταφοράς προσανατολίσουν εκ νέου τον τουρισμό. Η Ελλάδα διαθέτει αφενός μοναδική ιστορία και τα αντίστοιχα αξιοθέατα και αφετέρου την μέγιστη Ολυμπιακή παράδοση, δύο στοιχεία ικανά να ενδυναμώσουν την τουριστική βιομηχανία της χώρας. Ο Αθλητικός τουρισμός αποτελεί μιας μορφής ταξίδι αναψυχής όπου ενσωματώνεται ο αθλητισμός στα πλάνα διακοπών ενός επισκέπτη. Ο Αθλητικός τουρισμός κινητοποιεί τον επισκέπτη που σχετίζεται με πολλαπλούς τρόπους με το δρώμενο, το οποίο είτε θα παρακολουθήσει είτε θα συμμετάσχει ενεργά σε αυτό, ώστε να απεμπολήσει το άγχος της καθημερινότητας και να ξεφύγει από τους έντονους ρυθμούς της. Γενικά ο Αθλητικός τουρισμός αποφέρει πολλαπλά οφέλη για την διοργανώτρια χώρα ή τον τόπο σε επίπεδο τόσο οικονομικό όσο και κοινωνικό. Αναφέρεται επιπρόσθετα πώς κατορθώνει να ενισχύσει και την ταυτότητα πολιτισμού ενός τόπου δημιουργώντας νέες δυνατότητες και αλληλεπιδράσεις σε επίπεδο κοινωνικό (Hritz & Ross, 2010).

Κατά κοινή ομολογία ο Αθλητικός τουρισμός αποτελεί ένα πεδίο του τουρισμού ικανό να προσελκύσει μεγάλο αριθμό επισκεπτών παρέχοντάς τους δυνατές εμπειρίες και ενθουσιασμό όχι μόνο σε επίπεδο θεάματος, όσο και σε επίπεδο συμμετοχής. Το μέρος που διοργανώνει τα αθλητικά δρώμενα προσπορίζει οφέλη που είτε γίνονται αντιληπτά άμεσα, όπως εισροή συναλλάγματος και αύξηση των

ποσοστών κέρδους σε επίπεδο εστίασης διαμονής και ψυχαγωγίας, είτε οφέλη ακόμα μεγαλύτερα που φέρουν μακροπρόθεσμο χαρακτήρα. Λέγοντας μακροπρόθεσμα οφέλη εννοείται σαφώς η αύξηση της μελλοντικής επισκεψιμότητας της περιοχής κάτι που μπορεί να δώσει ακόμα μεγαλύτερη ώθηση στην ανάπτυξη του τουρισμού δημιουργώντας κατάλληλες υποδομές και αναπτύσσοντας νέες θέσεις εργασίας για τον τοπικό πληθυσμό.

Αξίζει να αναφερθεί η στροφή των οικονομιών προς τον αθλητικό τουρισμό καθώς διαβλέπουν τον ισχυρό και μαζικό χαρακτήρα που φέρει, καθώς και τα δυνητικά έσοδα που μπορεί να αποφέρει σε τοπικό επίπεδο. Τα οικονομικά οφέλη, όπως προαναφέρθηκε μπορούν να αποβούν μεγάλων διαστάσεων εξαιτίας των πολυάριθμων θεατών και συμμετεχόντων σε μαζικές διοργανώσεις αθλητικού χαρακτήρα. Η Καραντζαβέλου, αναφέρει χαρακτηριστικά πως υπάρχουν χώρες όπου σχεδόν το 25% των συνολικών εσόδων που εισρέουν από το πεδίο του τουρισμού, σχετίζονται με τον αθλητικό τουρισμό (Καραντζαβέλου, 2004).

Εντός του αθλητικού τουρισμού συμπεριλαμβάνονται και οι σχετικές δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται ως δραστηριότητες της περιπέτειας και απαιτούν την ύπαρξη φυσικών πόρων σχετικών με την αντίστοιχη δραστηριότητα που θα πραγματοποιηθεί. Επομένως ένα μέρος το οποίο αναπτύσσεται σε επίπεδο Αθλητικού τουρισμού και μάλιστα τουρισμού περιπέτειας αφενός θα πρέπει να φροντίζει για την διατήρηση των φυσικών πόρων και αφετέρου για την δημιουργία κατάλληλων συνθηκών, ώστε να αποφεύγονται δυσχέρειες όταν λαμβάνουν χώρα οι δραστηριότητες.

Πιο συγκεκριμένα κρίνεται απαραίτητη η εξασφάλιση διαμονής σε μέρη όπου διατίθενται φυσικοί πόροι, για τη δυνατότητα πραγματοποίησης σχετικών δραστηριοτήτων. Παράλληλα όμως είναι σημαντική η ανάπτυξη ενός δικτύου πληροφόρησης που θα παρέχει στους επισκέπτες πληροφορίες σχετικές με τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού ενημερώνοντας τους, παρέχοντας χάρτες και πληροφορίες για το σύνολο των υποδομών που μπορούν να αξιοποιήσουν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Βαρύνουσα σημασία κρίνεται επίσης η εξασφάλιση από πλευράς πολιτείας της ασφάλειας των επισκεπτών και της μείωσης του κινδύνου ατυχημάτων ιδιαίτερα για δραστηριότητες που κρίνονται υψηλού ρίσκου (Diakomihalis & Lagos, 2007).

Συνοψίζοντας ο Αθλητικός τουρισμός και μάλιστα σε ότι αφορά στην Ελλάδα είναι ένα πεδίο πολλά υποσχόμενο καθώς μπορεί να οδηγήσει στα μέγιστα δυνατά οφέλη. Η Ελλάδα είναι μία χώρα που η βαριά βιομηχανία της στηρίζεται ξεκάθαρα στο πεδίο του τουρισμού. Αυτό το οποίο καλείται να πράξει η χώρα ιδιαίτερα μετά την επιτυχία των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, είναι η συνειδητοποίηση των συνεκτικών δεσμών με το παρελθόν και η κατάλληλη αξιοποίηση και ανάδειξη τους, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί μία νέα στροφή στον τομέα του αθλητικού τουρισμού. Η Ελλάδα μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες διαθέτει ένα πλήθος υποδομών, τις οποίες καλείται να αξιοποιήσει και να συντηρήσει διεκδικώντας νέες μεγάλες αθλητικές οργανώσεις, που μπορούν να αποφέρουν τόσο άμεσα όσο και μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα.

Βιβλιογραφία

- Αλεξανδρή, Κ. (2006). *Αρχές μάνατζμεντ και μάρκετινγκ οργανισμών και επιχειρήσεων αθλητισμού και αναψυχής*, Θεσσαλονίκη: Χριστοδουλίδης.
- Αλεξανδρή, Κ.(2008). *Μικρής κλίμακας αθλητικές διοργανώσεις και τοπική τουριστική ανάπτυξη: Μελέτη τριών περιπτώσεων από την Ελλάδα*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Θεσσαλονίκη.
- Ατσαλάκης, Μ. (2004). Σημειώσεις Αθλητικός Τουρισμός. Προσπελάστηκε στις 13.04.19 από: [http://www.lib.teiher.gr/webnotes/sdo/Sport Tourism/](http://www.lib.teiher.gr/webnotes/sdo/Sport%20Tourism/)
- Βαρβαρέσος, Σ. (2009). Η εφαρμογή του μοντέλου του Ford στον διεθνή τουρισμό. *Επιθεώρηση Οικονομικών Επιστημών; Τεύχ. 16*.
- Βαρβαρέσος, Σ., & Σωτηριάδης, Μ. (2014). Ορεινοί όγκοι και τουρισμός.
- Βελισσαρίου. Ε., Καραχοντζίτης Δ., Κομνηνάκης Μ., (2000). *Εισαγωγή στο Μάνατζμεντ του Τουρισμού και των τουριστικών Υπηρεσιών*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Βενετσανοπούλου, Μ. (2006). *Η κρατική συμβολή στον τουρισμό. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Ιστορική εξέλιξη- θεσμικό πλαίσιο*. Αθήνα: Interbooks
- Bramwell, B. (1997). Strategic planning before and after a mega-event. *Tourism management, 18*(3), 167-176.
- Butler, R. W. (1990). Alternative tourism: Pious hope or Trojan horse?. *Journal of travel research, 28*(3), 40-45.
- Cassidy, F. (2005). *What motivates sports event tourists? A synthesis of three disciplines*. Women in Research Conference, Women Doing Research, University of Southern Queensland (USQ) Toowoomba, Australia.
- Crompton, J. L. (1979). Motivations for pleasure vacation. *Annals of tourism research, 6*(4), 408-424.
- Γεωργούλη, Α. Κ. (2007). *Οικοτουρισμός και οικοτουριστικά κίνητρα: ο οικοτουρισμός σαν μορφή μαζικού τουρισμού* (Master's thesis).
- Γκουτζιούπας, Γ. (2006). Αθλητικός τουρισμός, δεδομένα και ζητούμενα στην ελληνική πραγματικότητα 2003-2006. Sport Tourism Book.

- Δαδινόπουλου, Ε. (2008). *Τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον: η ευρωπαϊκή πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος* (Master's thesis).
- Dann, G. M. (1996). Tourists' images of a destination-an alternative analysis. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 5(1-2), 41-55.
- De Bloom, J., Geurts, S. A., Sonnentag, S., Taris, T., de Weerth, C., & Kompier, M. A. (2011). How does a vacation from work affect employee health and well-being?. *Psychology & Health*, 26(12), 1606-1622.
- De Knop, P., & Standeven, J. (1999). Sport tourism. USA: Edwards Bros.
- Diakomihalis, M. N. (2007). Greek maritime tourism: evolution, structures and prospects. *Research in Transportation Economics*, 21, 419-455.
- Diakomihalis, M. N., & Lagos, D. (2007). Evaluation of “Coastal Tourist Shipping” impacts to the Greek economy through the Tourism Satellite Account method.
- Dieke, P. U. (2005). Critical success factors for tourism development in less developed countries (LDCs). *Debate on Tourism in the Toolbox of Development Projects*, University of Leuven, Belgium.
- Echtner, C. M., & Ritchie, J. B. (1991). The meaning and measurement of destination image. *Journal of tourism studies*, 2(2), 2-12.
- Ευθυμιάτου-Πουλάκου, Α. (2009). *Τουριστικό Δίκαιο*, Κομοτηνή: Σάκκουλα
- Felderer, B., Helmenstein, C., Kleissner, A., Moser, B., Schindel, L. & Tretler, R. (2006). Sport und economie in Europa. Ein tour d’ horizon (Έρευνα για λογαριασμό του Αυστριακού κράτους) .
- Gammon, S., & Robinson, T. (1997). Sport and tourism: A conceptual framework. *Journal of Sport Tourism*, 4(3), 11-18.
- Hall, C. M., & Higham, J. (Eds.). (2005). *Tourism, recreation and climate change*. Channel View Publications.
- Hallmann, K., Kaplanidou, K., & Breuer, C. (2010). Event image perceptions among active and passive sports tourists at marathon races. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 12(1), 32-47.

- Hinch, T. D., & Higham, J. E. (2001). Sport tourism: A framework for research. *International journal of tourism research*, 3(1), 45-58.
- Hoffman, M. D., & Fogard, K. (2012). Demographic characteristics of 161-km ultramarathon runners. *Research in Sports Medicine*, 20(1), 59-69.
- Horne, J., & Manzenreiter, W. (2016). The production of the spectacle: conceptualising labour and global sports mega-events. In *Mega-Event Mobilities* (pp. 45-63). Routledge.
- Hritz, N., & Ross, C. (2010). The perceived impacts of sport tourism: an urban host community perspective. *Journal of Sport Management*, 24, 119-138.
- Ιατρού, Α. (2005). Επενδύσεις σε Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού. *Πρακτικά 3ης διημερίδας Επιχειρηματικότητας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα*.
- Inskip, E. (1991), *Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Development Approach*. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Gammon, S., & Robinson, T. (1997). Sport and tourism: A conceptual framework. *Journal of Sport Tourism*, 4(3), 11-18.
- Gatti, M., Mereu, G. M., & Tagliaferro, C. (2000). Advancements in hotel professions: Case studies in France, Italy, & Spain.
- Gibson, C. (2008). Locating geographies of tourism. *Progress in Human Geography*, 32(3), 407-422.
- Green, C. & Chalip, L. (1998). Sport Tourism as the Celebration of Subculture, *Annals of Tourism Research* 25(2), 275-291.
- Kalogeropoulou, H. (1996). Cultural Tourism in Greece 10. *Cultural Tourism in Europe*, 183.
- Καπλανίδου, Α. (2017). Έρευνα εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα. Μελέτη συνεδριακού τουρισμού στα μεγάλα αστικά κέντρα.
- Καραντζαβέλου, Β. (2004, 15 Σεπτεμβρίου). Κερδοφόρα επιχείρηση πολλών δισ. Δολαρίων ο αθλητικός τουρισμός. *Traveldailynews*. Ανακτήθηκε 20 Απριλίου, 2019, από <http://traveldailynews.gr/news/article/18473>

- Kasimati, E., & Dawson, P. (2009). Assessing the impact of the 2004 Olympic Games on the Greek economy: A small macroeconometric model. *Economic modelling*, 26(1), 139-146.
- Knechtle, B., Rüst, C. A., Rosemann, T., & Lepers, R. (2012). Age-related changes in 100-km ultra-marathon running performance. *Age*, 34(4), 1033-1045.
- Κοκκώσης, Χ., & Τσάρτας, Π. (2014). Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον.
- Κουτσοβασίλης, Ν. Κ. (2012). *Στρατηγική για την επιχειρηματικότητα στον τουρισμό* (Master's thesis).
- Kurtzman, J. (2005). Sports tourism categories. *Journal of Sport Tourism*, 10(1), 15-20.
- Lagos, E., Wrathall, J., & Alebaki, M. (2014). Motivations and expectations associated with attending major sporting events: The case of Melbourne cup. *CAUTHE 2014: Tourism and Hospitality in the Contemporary World: Trends, Changes and Complexity*, 963.
- Lazanaki, G., Παύλου, Α., Λαζανάκη, Γ., & Pavlou, Α. (2013). Η ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού στην Ελλάδα και οι δυνατότητες εξέλιξης του.
- Leedy, M. G. (2000). Commitment to distance running: Coping mechanism or addiction?. *Journal of Sport Behavior*, 23(3), 255.
- Lew, A., & McKercher, B. (2006). Modeling tourist movements: A local destination analysis. *Annals of tourism research*, 33(2), 403-423.
- Λυρουδιά, Χ. (2010). Εναλλακτικές μορφές τουρισμού και η ανάπτυξη τους στην Ελλάδα.
- Λύτρας, Π. (2002). *Η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου στις διακοπές*. Αθήνα: Interbooks.
- Λύτρας, Π. Ν. (1991). Η Κοινωνία της Αναψυχής: Ο Συγκερασμός Αθλητισμού και Τουρισμού προς το 2000. *Αθήνα: Interbooks*.
- Μανώλογλου, Ε. (1993), *Εγχειρίδιο Αγροτουρισμού*. Διακρατικό πρόγραμμα ALTUREOT. Αθήνα.

- McGehee, N. G. (2002). Alternative tourism and social movements. *Annals of tourism research*, 29(1), 124-143.
- Nogawa, H., Yamaguchi, Y., & Hagi, Y. (1996). An empirical research study on Japanese sport tourism in sport-for-all events: Case studies of a single-night event and a multiple-night event. *Journal of travel research*, 35(2), 46-54.
- Ντεβέ, Μ. & Ατσαλάκης, Μ. (1998). Συμμετοχή πελατών ξενοδοχείου σε προγράμματα animation. *Άθληση και Κοινωνία*, 22. Πρακτικά 7ου Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Κομοτηνή.
- Ogles, B. M., & Masters, K. S. (2003). A typology of marathon runners based on cluster analysis of motivations. *Journal of Sport Behaviour*, 26(1), 69-85.
- Onywera, V. O., Scott, R. A., Boit, M. K., & Pitsiladis, Y. P. (2006). Demographic characteristics of elite Kenyan endurance runners. *Journal of sports sciences*, 24(4), 415-422.
- Παυλόπουλος, Π. (2004). Κλαδικά συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελληνικής Οικονομίας. *I.T.E.II*. Αθήνα.
- Πετρίδης, Λ., Μπατρακούλης, Α., & Hellas, G. A. (2013). Το δρομικό κίνημα στην Ελλάδα: Διερευνώντας το προφίλ των σύγχρονων μαραθωνοδρόμων. *Management*, 10(2), 43-54.
- Pigeassou, C. (2004). Contribution to the definition of sport tourism. *Journal of Sport & Tourism*, 9(3), 287-289.
- Prebensen, N. K. (2007). Exploring tourists' images of a distant destination. *Tourism management*, 28(3), 747-756.
- Preuss, H. (2005). The economic impact of visitors at major multi-sport events. *European sport management quarterly*, 5(3), 281-301.
- Πυνητζής, Γ.(1996).Κίνητρα τουριστών για συμμετοχή σε προγράμματα αθλητικής αναψυχής. *Φυσική Αγωγή - Αθλητισμός – Υγεία*, 2.
- Πυνητζής, Γ. (1998). Αποτελέσματα έρευνας Αθλητικής Αναψυχής σε Ξενοδοχεία (Lux, Α΄ κατηγορίας) στην Κρήτη. *Φυσική Αγωγή - Αθλητισμός – Υγεία*, 4.

- Pyo, S. (2005). Knowledge map for tourist destinations—needs and implications. *Tourism Management*, 26(4), 583-594.
- Robinson, T., & Gammon, S. (2004). A question of primary and secondary motives: revisiting and applying the sport tourism framework. *Journal of Sport & Tourism*, 9(3), 221-233.
- Singh, N., & Hu, C. (2008). Understanding strategic alignment for destination marketing and the 2004 Athens Olympic Games: Implications from extracted tacit knowledge. *Tourism Management*, 29(5), 929-939.
- Shipway, R., & Jones, I. (2007). Running away from home: Understanding visitor experiences and behaviour at sport tourism events. *International Journal of Tourism Research*, 9(5), 373-383.
- Σφακιανάκης, Μ. (2000). *Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού*. Αθήνα: Έλλην.
- Σουβατζή, Μ., Λασπάς, Α., Τριγώνης, Γ., Κουταλιανός, Μ. & Κώστα, Γ., (2003) Απόψεις των τουριστών για την παροχή υπηρεσιών άθλησης και αναψυχής στα ξενοδοχεία της Λέσβου. *Άθληση και Κοινωνία*, 34. Πρακτικά 11ου Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, Κομοτηνή.
- Telfer, D. J., & Sharpley, R. (2002). *Tourism and development: concepts and issues*. Clevedon [England]; Toronto: Channel View Publications.
- Τερζάκης, Δ. (2002). Αθλητικός τουρισμός, μια νέα έννοια-πρόκληση. *ανακτήθηκε από την ηλεκτρονική διεύθυνση του Διεθνούς Συμβουλίου Αθλητικού Τουρισμού-Ερευνητική Μονάδα Ελλάδος*, <http://www.sporttourism.com>.
- Χρόνη, Σ. (2001), Δραστηριότητες αθλητισμού αναψυχής στην Ελλάδα: Αντιλήψεις φοιτητών φυσικής αγωγής. *Φυσική δραστηριότητα και ποιότητα ζωής (Ηλεκτρονικό περιοδικό Α.Π.Θ)*, ειδ. Τεύχος: Διοίκηση Δραστηριοτήτων Αναψυχής, 20-27.
- Χρόνη, Σ. & Ζουρμπάνος, Ν. (2001). Ψυχολογικά οφέλη από συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής. *Φυσική Δραστηριότητα & Ποιότητα Ζωής*, Ειδικό τεύχος, Διοίκηση Δραστηριοτήτων Αναψυχής, 1-6.
- Yair, G. (1992). What keeps them running? The ‘circle of commitment’ of long distance runners. *Leisure Studies*, 11(3), 257-270.

Young D. & Abrahams H. M. (2017). Olympic Games. Ανακτήθηκε από <https://www.britannica.com/sports/Olympic-Games>

Υφαντίδου, Γ., Κώστα, Γ., Μιχαλοπούλου, Μ., & Τσίτσαρη, Ε. (2010). Τουριστική τυπολογία: εφαρμογή στην Ελλάδα. *Άθληση και Κοινωνία*, 50, 68-76.

Ιστοσελίδες

https://ec.europa.eu/commission/future-europe/white-paper-future-europe-and-way-forward_el

<https://aims-worldrunning.org/statistics/CurrentYearStatistics.html>